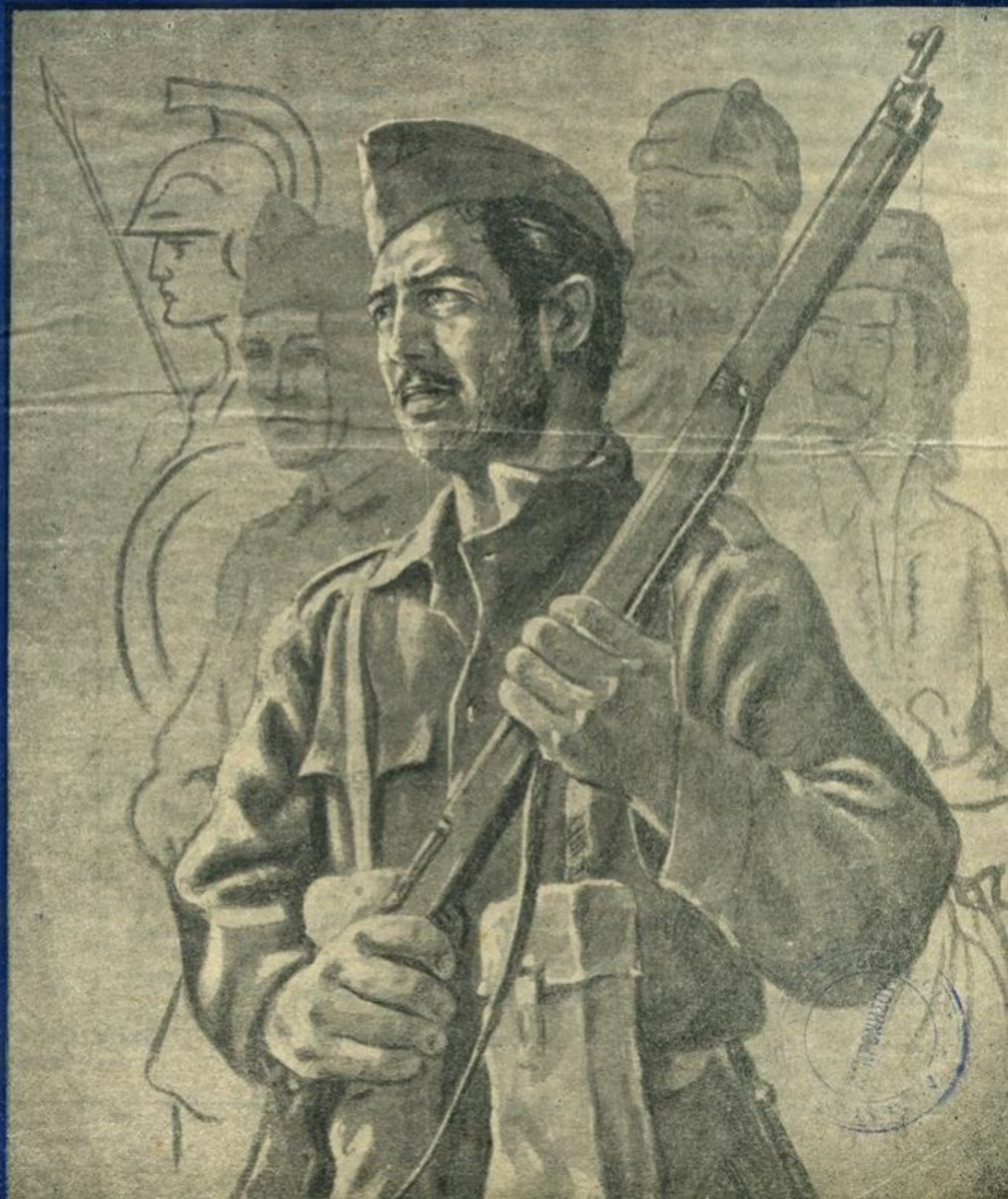

ΙΟΥΛΙΟΣ

1949

ΕΤΟΣ Α'
ΤΕΥΧΟΣ 3

ΣΧΑΠΑΝΕΥΣ ΜΑΚΡΟΝΙΤΣΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ΝΙΚΟΥ ΜΠΟΥΤΒΑ :** Δέησης (ποίημα).
- ΓΙΑΝ. ΣΤΕΡΓΙΟΠΟΥΛΟΥ :** Μακρονήσι (ποίημα).
- ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΡΑΛΗ:** Νύχτα Καλοκαιριού (χρονογράφημα).
- ΤΑΚΗ ΠΑΝΤΑΖΗ :** Αντιπαθός και αντίπαθος (κοιν. επιφυλλίδα).
- ΕΥΘ. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ:** Πολεμική περιπολία στο Αίγαιο.
- ΣΠΥΡΟΥ ΔΕΜΕΝΑΓΑ:** Διανόησι και ποτάκις (εὐθυμογράφημα).
- Γ' Αρχιμ. ΚΩΝ. ΑΓΡΙΑΝΙΤΟΥ:** Περί ψεύδους.
- Γ' Αρχιμ. ΣΤΥΛ. ΚΟΡΝΑΡΟΥ:** Απόστολος Παῦλος.
- ΚΩΝ ΚΑΤΙΝΑΚΗ:** Ὁ Βουρδολακας (διήγημα).
- ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΒΑΤΜΑΝΙΔΗ :** Τὸ ἀγροτικὸ πρόβλημα κι' οἱ ψευδολογίες τοῦ Κ.Κ.Ε.
- ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΖΩΡΤΖΗ,** ἰφ. ἀνθυπολοχαγού: Ἀτομικὰ ἔλευθερία καὶ ἀποκλιρωτισμός.
- ΑΝΘΗ ΓΛΑΥΚΟΥ :** Τὸ θέατρο σὰν μορφωτικὸς παράγων.
- ΛΘΑΝ. ΑΡΑΜΠΑΤΖΗ :** Σημείωμα γιὰ τὸν Ἰούλιο (λαογραφικόν).
- ΚΩΣΤΑ ΓΛΥΚΑ :** Ἡ φυματίωσις (ἐκλ. ἐπιστήμη).

- Τὸ ἐξώφυλλο ἀνήκει στὸν καλλιτέχνη Γ. Κακογιάννη.
- Οἱ φωτογραφίες τῆς τελευταίας σελίδας ἀναφέρονται εἰς τὴν ὑποδοχὴν τῆς Α. Μ. τῆς βασιλείσσης κατὰ τὴν ἐπιστροφήν της ἐξ Εὐρώπης (ἔνω) καὶ τὴν Α.Μ. τὸν Βασιλέα ἐν μέσῳ τῶν σερμητιῶν ποὺ μεταβαίνουν πρὸς μετεκπαίδευσιν εἰς Ἀμερικὴν (κάτω).
- Τὸ φωτορεπορτάζ Μακρονήσου στὸ στρατ. φωτογράφο Γιάννη Κυριακίδη κλπ. καὶ τὰ σκίτσα στὸ στρατ. Θ. Κάκκινο

Δέησης

Ναῖ, Πανάρχαιε Ναῖ, ποὺ στέκεισ σὰν ἐλπίδα,
στὸν χρόνο, μέσα στὶς ψυχές — μέσα στὴν καταγίβδα
    Λεύκανε τὴν ψυχὴ μου.
Κι' ἐγὼ στὶς τόσες θάλασσες, στὸν ἀνεμο, στὸν κάμπο
νὰ πάρει μῦρο ἢ ζωὴ μὲ τὸ δικό Σου θάμφο
    θὰ στείλω τὸ φιλί μου.
Χρόνο τὸν χρόνο λάξευε τὸ δάκρυ τὴν κολώνα
— ἀχὸς πολὺς καὶ θόρυβος τῆς μοίρας, στὸν αἰῶνα —
    μέχρι τῆ νημεῖα.
Οἴμοι! Μὰς ἤρθαν χρόνοι δισεκοί, καταραμένοι.
Μὰ τί ; Θὰ σκιάξουμε ; Ποτέ ! Θάρθει λευκοντυμένη
    ἢ μάννα εὐτυχία.

Ν. ΜΠΟΥΤΒΑΣ

Μακρονήσι

Μακρονήσι! σκεμὸ Σκαπανέων σχολεῖο
Τιμημένος ναὸς — Ἀνθρωπιάς μεγαλεῖο,
τὰ παιδιὰ μπρὸς στὴ μάννα Ἑλλάδα ἐνώνει
στῆς μετάνοιας τὸ δάκρυ, φιλί τῆς συγγνώμης.

Στὸ γαλάζιο τὸ φῶς πιά λουσμένοι Τιτάνες
ἐκκινούμε γιὰ νέες Γροβιές κι' Ἀλαμάνες
κι' ἀντηχοῦνε στὸ Βίτσι, στὸ Γράμμο, στὸ Σουλι
εὐλογισμένες φωνές: ΛΕΥΤΕΡΙΑ κι' ὄχι δοῦλοι...

Στις ἐπάλλξεις τοῦ ἔθνους Μακρονήσου πρώτη
σὲ κορφὴ καὶ λαγκάδια χτυπᾶς τὸν προδότη
μὲ τὸ δῆλο στὸ χέρι, τὴν πίστη ἀσπίδα
ἐναδινεῖς τὸν ὄρκο στὴ μάννα πατρίδα.

Μακρονήσι, θερμὴ Σκαπανέων ἀγκάλη
μιά πατρίδα πανώρρα μὲ δόξα μεγάλη
μιά πατρίδα ἠρώων τρανὴ κι' ὄχι σκλάβων
ἢ φοβέρα κι' ὁ τάφος τῶν βάρβαρων Σλάβων...

Ἀπρίλις 1949

Στρ. ΣΤΕΡΓΙΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝ.

“ΣΚΑΠΑΝΕΥΣ ΜΑΚΡΟΝΗΣΟΥ,,

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΤΩΝ
ΜΟΝΑΔΩΝ ΜΑΚΡΟΝΗΣΟΥ

Ἐκδίδεται:

ΥΠΟ ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΥΠΟΥ
ΚΑΙ
ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑΣ ΜΑΚΡΟΝΗΣΟΥ
Σ.Τ.Γ. 902 6

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ
ΔΡΑΧΜ. 2.000

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ :

Ἔτησια	24.000
Ἐξάμηνος	12.000
Τρίμηνος	6.000

Τιμὴ διὰ Σκαπανεῖς
Δ ρ α χ μ . 1 0 0 0

Στρατιανεύς

ΜΑΚΡΟΝΗΣΟΥ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΟΙ ΔΥΟ ΦΡΟΥΡΟΙ

Αι δηλώσεις εις τας οποίας προέβη ο στρατηγός Βαν Φλήτ κατά το τελευταίον ταξίδι του εις την 'Αμερικήν, αποτελούν την πλέον κατηγορηματικήν επιβεβαιώσιν και αναγνώρισιν του υπερέχου έργου που επέτελεσεν ο Στρατός εις τον αγώνα κατά του σλαουσυμμοριτισμού και την πλέον εγκυρον πρόβλεψιν περι της επερχομένης αιθρίας.

Είναι γνωστόν ότι ο αρχηγός της 'Αμερικανικής 'Αποστολής, όταν πρό ενός και ημίσεος έτους έφθασεν εις την 'Ελλάδα, με ολίγας επισκέψεις εις το μέτωπον και ολίγας προχειρούς έπαφας, άντελήθη άμέσως πόσον τραγική ήτο η κατάστασις του 'Εθνους, το όποιον μόλις είχαν έξέλθει από ένα τρομερόν πόλεμον με τον στέφανον του πρωταθλητού και μεγαλομάρτυρος. Σχεδόν άσπλον διεξήγεν τώρα ένα νέον πόλεμον εναντίον όλων μαζί των σλαυικών δυνάμεων της Βαλκανικής. 'Επαιξε πάλιν τον προαίוניον ρόλον του εις την Ιστορίαν. Είχε καταστήσει τον 'Ελληνικόν χώρον αιματωμένην, μικράν, αλλά αδάμαστον έπαλξιν της 'Ελευθερίας.

Ο στρατηγός Βαν Φλήτ άνεμέτρησε άμέσως την σπουδαιότητα του αγώνος και διείδεν εις τα δλέμματα των μαχητών την απόφασιν. 'Ερρίθη τότε και εκείνος και συνεδοήθη με όλες τας δυνάμεις του εις τον αγώνα. 'Εκινήθη προς όλες τας κατευθύνσεις, προσεπάθησε, και τέλος όμου μετά των λοιπών εκπροσώπων της Μεγάλης Πατρίδος του επέτυχε, όπως η προστάτις των ελευθερών λαών 'Αμερική άνοιξη εις μικράν κλίμακα κατ' αρχάς, εις μεγαλύτεραν άρκετερον τους κρουνούς των πολεμικών της εφοδίων, με τα όποια έξωπλίσθη ο Στρατός μας.

Σήμερον η 'Ελλάς και ο αγών της παρουσιάζει πολύ διαφορετικήν εικόνα από εκείνην την όποιαν ένεφάνιζεν πρό ενός και ημίσεος έτους. Μέσα από τα έρείπια και την άπειλην άντι να φθαρη το γένος και να καταστή παρανόλημα και άγρια χαρά των έχθρών, τούναντίον η ψυχική του άλκη, το άνέβαλεν εις διαστάσεις που αύξανουν διαρκώς και δίδουν καθημερινώς εις τον νεοβαρβαρισμόν την τρομερωτέραν όσημέ-

ραι άπάντησιν, που ξέρει να διδη η ίδια της 'Ελευθερίας. 'Ακόμη και εκείνοι τους όποιους ο έχθρος ύπνώτισε κατά την κατοχήν και τους μετέβαλεν εις πατριδοκτών όργανά του, αναβλέπουσιν σήμερα εις το φώς που ροδίζει, επαναποκτούν τον ελληνικόν ρυθμόν εις τους παλμούς των και συσπειρούνται περίξ της ακριτικής στρατίας που διασώζει τον ελληνοχριστιανικόν πολιτισμόν.

'Ηδη αι προοπτικαι του έχθρου όσημέραι χειροτερεύουσιν και η τύχη του έθνοκτανου αγώνος του καθίσταται πλέον ζοφερά. Διά τούτο και αι άπεγνωσμένα έκκλησεις του περι ειρηνεύσεως. Ο 'Ελληνικός Στρατός είναι εύτυχής διότι με τον ήρωισμόν και την άξίαν ήγεσίαν του έδικαίωσε τας έλπίδας του Στρατηγού και των ελευθερών λαών, και επέτυχεν όπως η ήμερα της λαμπράς νίκης του Δικαίου κατά της επίβουλης και της άδικίας έλθη πολύ ενωρίτερον παρ' όσον και ο ίδιος άνέμενεν.

'Η έκθεσις της καταστάσεως, η όποια περιλαμβάνεται εις τας δηλώσεις του στρατηγού Βαν Φλήτ είναι η ρεαλιστική άντιμετώπισις και άνάλυσις του υπερέχου αγώνος μας, από τον άνθρωπον που τον έμελέτησεν εις όλες τας περιπετειάς του και που τον έξησεν από κοντά και από την ψυχήν του, όπως σχεδόν τον ζη κάθε 'Ελλην. Όμως δεν πρόκειται, ούτε πρέπει να επαναπαύση η μετρίαση τας προσπαθείας του έθνους η αισιοδοξία και η πίστις επί την νίκην που διαγράφεται εις την έκθεσιν του Στρατηγού. 'Η πείρα άκριβώς έδίδαξεν ότι ο ρεαλισμός και η δύναμις είναι οι δύο μεγάλοι φρουροί της ειρήνης εις τον μεταπολεμικόν αυτόν κόσμον. Ο ρεαλισμός, που υπό το φώς του παρελθόντος διάσκει ότι ο κομμουνισμός θα είναι πάντοτε ο καιροφυλακτών έμπρηστής της ήσυχίας του πολιτισμού και η δύναμις που είναι το αντίδοτον, το όποιον σιγά την δραστηριότητα και την τόλμην του. Δύναμις υλική και δύναμις πρό παντός ψυχική, όπως αυτή που έχει και την προβάλλει ως παράδειγμα αίσίου μέλλοντος σήμερα η 'Ελλάς.

ΜΑΚΡΟΝΗΣΙΩΤΙΚΕΣ ΠΕΝΝΙΕΣ

* Οι Μακρονησιώτες είχαν την τύχη να θαυμάσουν διάφορα τοπεία της Ελλάδος και άρχαία λείψανα ελληνικά σε μία κινηματογραφική προβολή τον μήνα που μας πέρασε. Όλοι μας ένθουσιαστήκαμε απ' τις όμορφες της πατρίδος μας κι' ένας δικαιολογημένος ένθουσιασμός πλημμύρισε τις καρδιές μας γιατί ζούμε, στη φωλιά της ομορφιάς, στην δροσιά

(το τάσι, το σμαραγδοκόλλητο, που εύδοξα έ-
λαττ,

καθώς λέγει ο ποιητής.

Η πατρίδα μας! Πατρίδα όλου του κόσμου, τόπος γλυκός. Τέτοια χαρά, τέτοιος ήλιος και βουτιά και θάλασσες και άπειρα χρωμάτων δεν υπάρχουν εις κανένα μέρος του κόσμου. Αι Άθηναι με τα ήλιο-βασιλείματά των, ο Σαρωνικός με τ' άκρογιάλια του, ο Πάρος με τα ζατά της, τα Τέμπη, ο Μυστράς, τα νησιά, όπου σταθός, όπου βρεθή, θ' αντικρύσσει και θ' αναπνεύσει και θα ζήσει την ευγένειαν και την χαράν και την μεγαλοπρέπειαν του άπολύτως ωραίου. Και μέσα εις την φύσιν αυτήν, την μαγευτικήν, τα άρχαία... Έτσι περιγράφει ο Γ.Α.Β. στην «Καθημερινή» 24/5/49 την Πατρίδα μας κι' αξίζει ο έπαινος! Και κάθε έπαινος για την Ελλάδα είναι δικός μας έπαινος. Δικαιολογημένη ή περιφρονησία μας που είμαστε Έλληνες.

Ευγνωμόν τοις Θεοίς
ότι γεννηθήν Έλλην
έλεγε ο Μέγας Άλέξανδρος.

* Ο Δήμος Αθηναίων έστειλε στο Β' ΕΤΟ 2.500 έτησια καλλιπαστικά άνθη, 25 γλάστρες με πεύκα παραθαλάσσια κατάλληλα για το κλίμα της Μακρονήσου, 12 γλάστρες με καλλιπαστικά κυπαρίσσια, 2 γλάστρες με καουσαρίνες, 1 γλάστρα με ίδιόκους, 1 γλάστρα με εύωγνια και άπειρα φυτά άλτερονάντερας για μπορδούρες με τα όποια σχηματίστηκαν γράμματα και λέξεις στα κηπάκια του Β' ΕΤΟ. Κι' όχι μόνο αυτό, αλλά κι' άλλα θα στείλη, όπως είτε στο γεωπόνο του Β' ΕΤΟ ο Διευθυντής Κήπων και Δευδοστασιών Δήμου Αθηναίων.

Τα δένδρα αυτά είναι αναμφίδωλα τα καλύτερα δώρα που μπορούσε να γίνουν στη Μακρόνησο. Γιατί τώρα στο άγονο νησί μας υποσεί να δη κανεί ένα πολύ θαυμάσιο κηπάκι (γύρω από το άνασρωτήσιο του Β' ΕΤΟ) κι' άλλους πολλούς άνθώδεις εδώ και κει. Ο Άνθιγός κ. Δημητράς Δημητρ. πολύ καλός γεωπόνος και ο μηχανικός κ. Χατζηπαναγιώτης βοηθούμενοι από τους Μακρονησιώτες του Β' ΕΤΟ, έκαμαν να γεμίση ο κατολισμός του Δευτέρου Τάγματος από δένδρα. Τα δένδρα, την πρασινάδα, την δροσιά τους, τη γαρά του, όλα αυτά τα ζηλεύει ο άνθρωπος κι' οι Μακρονησιώτες, γεμάτοι γαρά, περαιοποιούνται τα δένδρα που έστειλε ο Δήμος Αθηναίων.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ από μέρος μας στον κ. Δήμαρχο Αθηναίων και μια ύπαρξη:—Σα θα γεμίσουμε την φυλή μας εδώ από Ελλάδα, σα θα στολίσουμε το τάγμα μας γιατί πίσω μας πρέπει ν' άφηνουμε ομορφιά, πολιτισμό. Θα τρέξου με κοντά στους άλλους συναδέλφους μας, στα πεδία των μαχών. Θα έκτελέσουμε την έπιθυμία Σας κ. Δήμαρχε, εφόσ σ'εσ περιμένουμε όλοι μας να φανήτε Έλληνες καθώς μας είπατε τις προάλλες που μας έπισκευάσατε.

* Ο κ. Π. Καλονάρος λέγει, πως η Μακρόνησος ονομάζεται επίσημος Έλένη, γιατί εκεί — το πρώτον γύρισε μετανοημένη πιά και τελείως «άνανήφασα» ή

Έλένη της Σπάρτης απ' το Ίλιον με τον άνδρα της ο όποιος και την συγχώρεσε («Έθνος» 11/5/49). —Τώρα αν η Έλένη ήθελε εδώ με τον άνδρα της ή με τον Πάρη δεν θα το έκτετασσουμε. Πάντως θυμούμαι τα λόγια του Πάρη προς την Έλένη, σε ποθού Έλένη μηδ' όταν σε πρωτάρπαξα απ' την πανώρια Σπάρτη και στην Κρανθή (Μακρόνησο): σ' έση-
ξα στην άγκαλιά μου.

Τ' άσημα όμως αυτό το θέμα. Κάτι άλλο όμως: Ο κ. Καλονάρος λέγει την Έλένη «άνανήφασα» κι' όπως έννοι, την άνανήψη της την έκαμε εδώ, στην Μακρόνησο. Άκόμα γράφει στο άρθρο του πως η ιστορία (της άνανήφωσ των παραπλανηθέντων, γιατί κ' η Έλένη παραπλανημένη ήταν) επαναλαμβάνεται και τώρα. Αυτή όμως η έπιτυχής επανάληψη του εξαγνισμού μ' έφερε σε σκέψεις. Κι' έρωτώ: Μια και στη Μακρόνησο η Έλένη ζήτησε συγγνώμη απ' το Μενέλαο και σήμερα πολλά Έλληνόπουλα απ' τη Μάνα Ελλάδα, μια και είναι η Μακρόνησος τόπος συγγνώμης, δεν θα ήταν καλύτερο να άνομαθώ το νησί (η νήσος της Συγγνώμης);...

ΜΑΚΡΟΝΗΣΙΩΤΗΣ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ

ΝΥΧΤΑ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΟΥ

Χτες τ' απόβραδο κοντά στ' άκροθαλάσσι.

Θάλασσα κι' ολόγυρα περίγυρη γαλήνη κι' άπνυνο έως απ' το εγγάρι τ' ολόγιομο και παγούλο. Και στη ψυχή σ'όλο το όωσ και στη σκέψη ένα καρφί πι' άρμενίζει στ' άνοιχτά.

Άσπασμένα κι' άπαλότητα γύρα, ολόυθε ράβυμα άπλωμένη Κάλμα. Μέσα μας, κάθε σκέψη, κάθε στοχασμός ημερεύει και τούτη η γαλήνη εβάνει και άκουμπάει μια μακρορίστη.

Πενάει λίγη ώρα κι' άρχίζουν μετά ν' άνασταίνονται βελιές οι πρώτες σκέψεις, κείνες που γεμίζουν σε τέτοιες ώρες, που υσιάζουν ερωτήματα κι' αινιγματα για τη ζωή, για τη μοίρα την ανθρώπινη και τούτο το όωσ του φεγγαριού...

Το όωσ, τί γαρά βέρνει στη φυλή!... Τούτο τ' απαλό εγγαρίσιο, το αιστανόμαστε πιο γλυκό από το όωσ του ήλιου. Το βλέπουμε σαν μια καλωσύνη. Καταδέχεται να το κοιτάζουμε στα μάτια. Μας

γαυογελά, ύπενθυμίζοντας μια παλιά ύπαρξη που μας είχε δώσει στον περασμένο καιρό. Κάποια χαρά μας είχε τάξει... Νομίζουμε πως και τώρα, ένα γνώριμο κρινόγυρο πέπλο άσημοφτιάχεται κει πάνω στα βαρίλειά του και σαν συνέχεια ξανά δώ κάτω μας κυκλώει το άίσθημα της άισιοδοξίας.

Γυριόμαε τα μάτια κάτω στη γη, στο γυαλό και φάγουμε μέσα στ' άσημένια νερά. Θαυμοφάινεται μιάς φανοπούλας τέ πανί. Πάνω της παίξει γιλιότροπο η φεγγαροσχήτιδα ή άσημοφώρητη. Την βλέπουμε κει ν' άντανακλιέται, να χιλιόκδεται και στα νερά να χώνεται μ' άναλαφρή και παιγνιδιάρικο παλμό.

Το κύμα τ' άλαφρό, το γάιδεμα καλλιτέρα τ' άγείρα, έρχεται άσταμάτητο πάνω σε τούτο το νησί. Το σχήμα που φτιάχεται δεν έχει όρισμό κι' η τέχνη στέκεται άδύναμη να το δώσει σε εικόνες. Άνασταίνεται κάθε λογής πράγμα που πέθανε κάποτε. Φέρνει πάνω στις ύδάτινες σχέδιες του, τσιγγάνους με διαλιά και με λαγούσα, τσίρκα με πολήτσους και με κλόουν, πανηγύρια, λαό, άνοιξες μ' άνθους και κοριτσόγυλα, γαρές και καλωσύνες, πανέρια με ροδοπέταλλα, θύψους και θλιβίκες, σύννεφα μικρά να φεύγουν κι' άλλα νάρχονται ταξιδευτές και ναυτίλοι άέρινοι... Πίσω τους κύκλοι θεόσσοι, άλωνα-άλωνα άκολουθούν, λες και κάποιος βράχος θεόσσοτος κατακύλισε και γκρεμίστηκε από το Σάν Τζώρτζιο κι' άνατάραξε τη γαλήνη, της θάλασσας. Από πάνω χώνεται συνέχεια κι' άδειάζεται στη γη μας τ' άσημο του φεγγαριού. Η πάντα πέφτει άκατάπαυστα κι' ένα μακρινό λάλημα πετεινού μας θυμίζει τη στεργιά που κοιμάται από ώρα.

Και το ταξίδεμα του νού προχωράει.

Το όωσ σκορπιέται από πάνω από γίλιες πηγές, κρουνούς άμέτρητους, κι' άέρινες φωτισομερές όλα τα φητάρχουν σταλαχτίτες. Φεγγαρίζει κι' άσημοφάινεται η σιλουέττα του βράχου, σαν μια σκιά που παραστέκει με προσδοκία για κάποιο όωσ που βάρθει την αυγή. Η νύχτα τούτη ή μυστικώπαθη ή άποσινή, είναι γεμάτη άπάτη. Κοροιδεύει άσύστολα, χωρίς κανένα φόβο να πιαστεί. Γινόμαστε ένα μύριο και χανόμαστε σ' αυτόν τον ωραιόκοσμο, που την αυγή θα πεβάνει και θα γαθβή σαν δειρο σαν όπτασία μακρινή. Τούτη ή άπανεμιά, αυτή ή γαύνα και γλαυκή άτμοσφαίρα, το όωσ του φεγγαριού, από πάνω ή φωτόκυκλος κι' από κάτω το στίγματα μεις, φτιάχνουμε το πιο περίεργο γεωμετρικό σχήμα σε μιάπαράξενη προβολή.

Σαν συνέχεια χώνεται άσπλασμένες οι ύπνοβασίες κι' ύστερα από τούτο χώνεται μέσα σε ή λήθη. Το τίποτα, αντίμα με την άιωνιότητα. Και τότε βουλιάζουμε ολόκληροι μέσα σε μια θάλασσα του νού. Χανόμαστε σ' ένα δυθό άπαλό ήρεμο, σ' ένα όθηνο παιδικό κι' άθώο.

Κι' η νύχτα σοφράνο ταξιδεύει για το λιμάνι της αυγής.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΛΗΣ

Η ΦΩΝΗ ΜΑΣ

Ο ΘΕΜ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Σπανιάς ή πολιτική κονίστρα και το ηθάλιον της πολιτείας εγνώρισαν πρωτοκότητα του ύψους και ήθους του οικημένου πρωθυπουργού Θ. Σοφούλη τον όποιον ή μαίρα αφήρτασε καθ' όν χρόνον είχε άρχισει ή συγκομιδή των πλουσιών καρπών της άκαταπόνητου θεληματικότητας του και ή "Ηλιος της Ειρήνης και "Εθνικής άποκαταστάσεως μας έρριπτε τις πρώτες ακτίνες του στην ήμισύουσα από τή Σλαουσσυμμοριτικά όργια Γαλανή μας Χώρα.

Τό κενόν είναι μεγάλο, τόσο μεγάλο όσα υπήρξε κι' αυτός σ' όλο τον πολυκύμαντο διόν του τον όποιον ήνάλωσε εις τόν δωμόν της Πατρίδος. Έπεσε κι' αυτός επί των έπαύλων του ιερού άγώνος και εισήλθε εις την Άθανασίαν ως Πρωθυπουργός της Νίκης. Θα παραμένη δε εις ήμάς και εις τός δέλτους της Ιστορίας ως φωτειόν παράδειγμα καθολικής άφασίσεως εις την "Εθνικήν ιδέαν.

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ Κ. ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Είναι δέβαιον ότι ή εκλογή του Μητροπολίτου Ιωαννίνων κ. Σπυριδώνος ως Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος αποτελεί διά την Ιεραρχίαν που τον ανέδειξε τίτλον τιμής και προσηγορίζει εις ταύτην την εύγνωσύνην του "Εθνους. Κι' αυτό διότι, ό πρό πολυλού ήδη λευκανθείς εν τη ύπηρεσία της εκκλησίας και της Πατρίδος, σεπτές νέος ποιμέναρχης έκτός του ότι πληροί έποξίως τό διά του θανάτου του Αρχιεπισκόπου Δαμασκητού καταλειθέν κενόν εύαγγελίζεται νέας ώρας επίτευξεις επί όγαθώ της εκκλησίας και του "Εθνους ύπέρ των όποιων τόσοσ μέχρι τούδε ζήμωθησεν.

ΟΙ ΑΠΟΛΥΘΕΝΤΕΣ ΔΕΙΩΜΑΤΙΚΟΙ

Τόν παρελθόντα μήνα ή Μακρονήσος έπετρήθη των ύπηρεσιών των έκτός κλάσεως ύπηρετούντων Αξιωματικών οιτινες άφου έθεσαν τας βάσεις και υπέφεραν την θετικωτέτην των συμβολήν εις τό μέχρι τούδε συντελεσθέν έργον, άπηλθον με πλήρη την συνείδησιν ότι άνταπεκίθησαν πλήρως εις την άποστολήν τους και τας προσδοκίας της Δίνας ΒΧΙ)ΓΕΣ. Ήδη μετά τας θείματας άπαχαίρειν ατρήσεις τελεστές και ή «ΣΚΑ ΠΑΝΕΥΣ» θείμας του κα τους διαδίδαση τας ενόχας και τας εύχρηστίσας των Μακρονήσιων δι' ός έπρξον ύπέρ αυτών κατά τό μακρόν χρονικόν διάστημα της έν Μακρονήσος ύπηρεσίας των.

ΚΡΙΣΕΙΣ

ΔΙΑΠΡΕΠΩΝ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ ΔΙΑ ΤΗΝ ΜΑΚΡΟΝΗΣΟΝ

Ο ΤΕΛΩΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΜΕΓ. ΒΡΕΤΤΑΝΙΑΣ ΚΕΝΕΘ ΛΙΝΤΣΕΥ: «Γνώρισα ένα τέτοιο καλωσόρισμ. που ή πένα μου άδυνατεί να έκφρασθή ένθουσιωδέστερα άπ' ό,τι μέχρι τώρα έχω ιδή. Κανείς άλλος έκτός από την Ελλάδα, δεν θα μπορούσε να ανακαλήψη μίς τέτοια θερράτα ιδέα.»

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ κ. ΙΩΑΝ. ΠΙΤΣΙΚΑΣ: «Εντυπώσεις γενικά εξαίρετοι. Οργάνωσις ιδεώδης. Ηθική Αγωγή πλήρης. Πατριωτικός παλμός διακούντων και διοικουμένων άριστος. Ήλθον ένταύθα να ενισχύσω τους πρωτεργάτας και φεύγω έχω ή ίδιος με μεγαλύτερον πατριωτισμόν, διότι έλαβον τοσούτον και ούδέν έλπισα. Έγκάρδια συγχαρητήρια εις την Διοίκησιν, τα στελέχη και τους άνδρας.»

Ο ΥΠΟΣΤΡΑΤΗΓΟΣ κ. Κ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ: «Ήλθα εις την Μακρονήσον δεδαιωμένος διά τό συντελούμενον εις αυτήν έθνικόν έργον. Φεύγω κατασυγκεκινημένος και υπερέφρανος διότι άντίκρισα γνήσιος "Ελληνας. Η πατρίδα μας με τέτοια παιδιά σαν κι' εσάς θα μεγαλουργήση.»

Ο ΠΟΛΙΤΕΥΤΗΣ ΤΟΥ ΑΓΓΛΙΚΟΥ ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ κ. ΜΠΕΝΕΤΤ: «Άπειρος συγκεκινημένος με τά έπιτυχή άποτελέσματα, τά έπιτευχθέντα υπό των στρατιωτών της Μακρονήσου έν τη έκτιμήσει του καθήκοντος των και κατά συνέπειαν προς τον πολιτισμόν.»

Ο ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΤΟΥ ΕΘΝ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ κ. Γ. ΣΩΡΑΣ: «Μένω βαθύτατα συγκεκινημένος άπ' ό,τι είδα και ήκουσα εις την Μακρονήσον.»

Ο κ. ΜΑΙ-Υ-ΝΑΡΝΤ ΟΟΥΕΝ ΓΟΥ Ι-ΛΙΑΜΣ: «Απέναντι από την Μακρονήσον, εις την περιοχήν του Λαυρίου ή Θεμιστοκλής εύρηκε τον πλούτον διά να κατασκευασή τον στόλον, ή όποιος έσωσε την Εύρώπην από τον ανατολικόν ηεσποτισμόν. Έδώ εις αυτό τό άγονο νησί ή "Ελλάς της σήμερον καλλιεργεί την δημοκρατικήν σκέψιν και τό ελεύθερον πνεύμα, τά όποια καταπολεμούν την διαν του ανατολικού δεσποτισμού υπό την σύγχρονον μορφήν του. Τό στρατόπεδο τούτε, οι ένθουσιώδεις και άδοντες στρατιώται, τά πάντα, φανερώσουν θρίαμβον τοι πνεύματος ενός ελευθέρου λαού και άθανασίαν της αιωνίας "Ελλάδος.»

Ο ΓΕΝ. ΕΠΙΘ. ΦΥΛΑΚΩΝ κ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ: «Είμαι εξαίρετικά εύτυχής, διότι μου έδόθη ή εύκαιρία να άντιληθώ πάσης μεγάλης εθνικής σημασίας έργασία συντελείται εις την Μακρονήσον. Θερμάτα συγχαρητήρια εις τους διακεκριμένους ζω-στικούς, οι όποιοι εργάζονται τόσον ένθουσιωδώς και άποδοτικώς προς ψυχικήν άναγέννησιν των παραστρατημένων παιδιών.»

Ο ΣΟΥΗΔΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ κ. ΜΠΕΝΚΤ ΡΟΖΙΟ: «Όν ή νεώτερος έξ όλων των επισκεπτών, θεωρούμαι εκπροσωπών και την νεολαίαν την μέλλουσαν γενεάν της Εύρώπης. Έπιθυμώ να πεισθώτε ότι δεν έμεθα μόνον εύγνώμονες διά την φιλοξενίαν σας, άλλ' επίσης ότι ή Σουηδική λαός θα σας συντρέχη πάντοτε εις την πάλην διά την ελευθερίαν και τό μέλλον.»

Ο Μητροπολίτης Καστοριάς κ. Νικηφόρος συνοδευόμενος υπό του Γεν. Στρατοπεδάρχου Συνόχου κ. Ν. Έξορχάκου και του Δι' του Γ' Ε.Τ.Ο. κ. Μηλιάδη έπισκέπτεται τον καταυλιζόμενόν του Γ' Ε.Τ.Ο.

ΑΝΤΙΠΟΔΑΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΑΧΟΣ

Σ' ένα μεγάλο συνέδριο φιλολόγων που έγινε τελευταία στην Οξφόρδη, ανάμεσα στους άλλους διαπρεπείς μύστες της έπιστήμης, ο καθηγητής της αρχαίας ιστορίας Χούγκ Λάστ έπιασε ολόκληρη μέρα με τη σπουδαία ανάκλιση του στο θέμα: «Εκρωμανισμός. Η φύσις του και η σημασία του». Ο καθηγητής αναφέρθηκε στην επίδραση που είχε η επέκταση του ρωμαϊκού κράτους σ' όλο σχεδόν τον κόσμο. Ενώ η Ελλάδα μετά το θάνατο του Αλεξάνδρου έπεφτε στην ύφεση της υποδούλωσης, ο ρωμαϊκός στρατός όπου πήγαινε ήταν φορέας του ελληνικού πνεύματος. Καταργούσε τα βαρβαρικά έθιμα αντίκαθις στυντάς τα με την έπιβολή του ρωμαϊκού νόμου. Ρωμαϊκός νόμος έσημαινε σεβασμό της προσωπικότητας του άλλου, σεβασμό των δικαιωμάτων του ατόμου μέσα στη ζωή. Και συνεπείρωσε ο καθηγητής ότι η σημερινή διαμάχη της Δύσης κα' της Ρωσίας δεν είναι διαμάχη θρησκευτική. Ο Χριστιανισμός έχει λάμψη και στους δυο κόσμους. Αλλά ούτε και διαμάχη δυο οικονομικοκοινωνικών συστημάτων μιά και τα συστήματα άλλαξαν και διαρκώς αλλάζουν. Πρόκειται για διαμάχη των λαών που έχουν ανθρωπιστική παράδοση κι' αυτών που δεν έχουν. Επειδή στη Ρωσία δεν διδάχτηκε η ελληνική κλασική παιδεία κι' έτσι δεν έμαθαν οι άνθρωποι αυτοί ότι «ο άνθρωπος είναι πιο ενδιαφέρον από ό,τι είναι το κράτος», όπως είπε ο καθηγητής και ότι συνεπώς το κράτος πρέπει να υποτάσσεται στον άνθρωπο και όχι να τον εκμηδενίζει.

Ο καθηγητής Χούγκ Λάστ με την όμιλή του ανέκινησε ένα βασικό θέμα με καταπληκτική προβολή στην έπικαιρότητα. Είναι γνωστό ότι και οι συμμορίτες της Ελλάδας, αλλά και γενικότερα οι κομμουνιστές απεχθάνονται τις κλασικές σπουδές, γιατί είναι άκρως αντίθετες με την κοσμοθεωρία τους. Αλλά οι κλασικές σπουδές που γεννήθηκαν στην Ελλάδα κι' εξαγιάστηκαν από την Ιερουσαλήμ αποτελούν τα θεμέλια του ευρωπαϊκού πολιτισμού και τα κίνητρα όλης της άνοδου που πραγματοποιήσε το ανθρώπινο πνεύμα στους νεώτερους χρόνους. Είναι η ιδέα της Ελλάδας στην πιο όμορφη κι' αθάνατη έκφρασή της. Όχι της Ελλάδας σαν χώρα δούλου, αλλά πρό παντός της Ελλάδας σαν έκφρασης των απόλυτων και αιώνιων αξιών που διέπουν τον κόσμο. Τρίντα ολόκληρους αιώνες — έσο δαστά η δύναμη της ιστορίας — ζει η Ελλάδα. Κι' όλους αυτούς τους αιώνες δεν ζει σαν ένα κομμάτι γής, που κατακεύεται από όμοσθνείς. Αναβαίνει σε σφαίρες που ξεφεύγουν πιο πάνω απ' τ'ι φηλόκορφα δαυνά μας. Τρεμουλιάζουν πάνω απ' την ιερή κορ-

φή του Όλύμπου ανάμεσα στ' άστρα...

Εμείς ο ι Έλληνες δεν είμαστε το άπαντο της ελληνικής Πατρίδας. Δεν μπορούμε να φτάσουμε στην έντέλεια της ιδέα της και πάντοτε. Γιατί η Ελλάδα είναι δημιουργία των Έλλήνων όλων των εποχών — των νεκρών και των ζωντανών. Είναι ακόμα δημιουργία της μοίρας της και της ξελογιαστρας φύσης της. Είναι πάνω απ' όλα δυο θεϊκό. Η χαρά που έννοιωσε και εξέδηλωσε ο Θεάνθρωπος όταν οι Έλληνες τον έπισκοπθηκαν, είναι η πιο τρανή αναγνώριση των ελληνικών υπηρεσιών του παρελθόντος, για ανάβασμα της ανθρωπότητας και η πιο χαρακτηριστική δεδαιώση για τη συνέχισή τους στο μέλλον. Ο χαιρετισμός «νύν έδοξάσθη ο υίος του ανθρώπου» απευθυνόταν σε προδρόμους και συνεχιστές.

Γι' αυτό οι Έλληνες την πατρίδα τους την απάραμοιαστη τη θέσανε πάντα πάνω απ' όλα. Όλες τις αξίες κι' όλους τους πόθους που λάτρεφε ο άνθρωπος πάνω στη γη όλα τα ιδανικά για τα οποία η ζωή όπισθοχωρεί, θυσιάζεται και γίνεται ολόκαυτωμα τα ένοσρκώνει η Έλληνική Πατρίδα. Ποτέ οι πιο τρανές αξίες δεν αντιπροσωπεύτηκαν τόσο, όσο στην έννοια της Ελλάδας. Αλλά και ποτέ ο βαρβαρισμός δεν δρής έντονότερη και έπιστημονικότερη έκφραση, όσο στην έννοια του κομμουνισμού. Εδώ μεθοδικά κήρυκες διδάσκουν το μίσος. Ίνστρούκτορες παίρνουν στα χέρια τους όπαδους — ανάμεσα τους διαλέγουν την άσηματίστη νεολαία ριχνώντας δελταστικά συνθήματα — και τους ζυμώνουν πάνω στα μέτρα του «πιστεύω» τους. Δεν τους επιτρέπουν άμφιβολία, τους έρριζώνουν τη συζητητική διαθεση, τους μεταβάλλουν την προσωπικότητα. Οι λέξεις — ακόμα και οι ιερύτερες — χάνουν γι' αυτούς το νόημα. Δημοκρατία γι' αυτούς είναι η κατάσωση των κοινοδουλευτικών θεσμών, λευτεριά η υποδούλωση στο Κρεμλίνο. Ένας ο Θεός, η Μόσχα, και οι καπεταναίοι προφήτες του.

Δεν υπάρχει συνεπώς χαρακτηριστικότερος αντίποδας του κομμουνισμού από την Ελλάδα. Το μίσος και ο κατανεγκασμός ποτέ δεν υπήρξαν τα ιδιαίτερα ψυχουστατικά της φυλής μας. Και άλλοι λαοί δέβαια καλλιεργήσαν το αίσθημα της αγάπης και την ιδέα της λευτεριάς, αλλά περιωρίστηκαν πάντα στο σύνορα της χώρας τους. Ο Έλληνας όλουζ ζήτησε να τους γλυκάνη με τη Βαλπωρή της αγάπης, όλους να τους φωτίση με

τις έπιτεύξεις της προόδου, όλους να τους εξανθρωπίση με την ιδέα της λευτεριάς. Δεν σταθηκε κατακτητής. Δασκαλος μόνο τώνευγενεστέρων ιδανικών και τών αγαθών, που ο ίδιος δημιούργησε με απάραμίλλες θυσίες. Με τη λατρεία στο πατρικό χύμα και το φιλελεύθερο πνεύμα του ο Έλληνας νίκησε. Και όταν πολεμώντας για να τα διασώση νικώταν, ΝΙΚΗΜΕΝΟΣ ΥΠΕΔΟΥΛΩΝΕ με το ίδιο αυτό δαιμόνιο πνεύμα τούς κατακτητές.

Αλλά και η πολιτική και κοινωνική ζωή του Έθνους αναπτύχθηκε μέσα σε θεσμούς έλευθεριότητας και κοινωνικής δικαιοσύνης και η δημοκρατία γεννήθηκε πρώτη φορά στην Ελλάδα. Όπως στο στίβο αναπτύσσονταν και καλλιεργούσαν ελεύθερα τα κορμιά, έτσι και στην αγορά της αρχαίας Αθήνας έλευθερος και γυμνός καλλιεργώταν ο λόγος και ο νους. Δεν υπάρχει στην ιστορία ανακάλυψη πιο μέγλη απ' αυτή. Με τη δημοκρατία το κράτος έγινε πολιτεία, η φυσική σχέση αρχόντων και αρχομένων έγινε σχέση πνευματική και ήθικη. Έτσι δόθηκε και η δυνατότητα στην αλήθεια να λάμψη ολόκαυβαρη στην Ελλάδα σαν τις κορυφωγραμμές τών όριζόντων μας και να σημεύωση τα πρώτα ιστορικά της ήματα η έπιστήμη. Έτσι οι ήθικες έννοιες στην Ελλάδα δρής την φιλοσοφικότερη έκφραση τους και στάλαξε η καλωσύνη σαν τη γλυκύη δροχή στις φυλλωσιές. Οι έπιστήμονες δεν συνήθισαν εδώ πέρα να δεσμεύωνται από τις σκογιμότητες της μονοκόμματος συντογής, ούτε η ήθικη μονοπωλήθηκε από ένα κονσερβοποιημένο ανήθικο δόγμα άπαρέκλιτο. Η τέχνη δρής όλη την ειχρεία να ξεγυμνώση την όμορφια της σαν τα γλυπτά της κλασικής εποχής μας, να δρονηφωνώση άδεδεσμευτη την κραυγή της πάνω απ' τη θυμήλη του άρχιού θεάτρου.

Μπορεί όλα αυτά να μη έχουν έτοιμασμένο στην πρώτη στιγμή το σιδερένιο τεύχος της άποκτήμωσης τών ολόκληρωτικών καθστωτών, που ύπυκούει τυφλά στην προσαγή: Δολοφόνησε, σκίτωσε, σκοτώσου. Έγουν όμως πάντα έτοι-

μο το τεύχος της άτσάλειας φυχής που ξερίζει που τραβά και ΓΙΑΤΙ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ Ν' ΑΓΩΝΙΣΤΗ. Γι' αυτό και σήμερα όσο κι' αν σωριάζονται τα έρείπια, η Ελλάδα όρθώνεται μέσα απ' τα συντρίμια ολόενα και πιο θεοράτη και φωτεινή. Στις κορφές του Όλύμπου ανάβει πάλι απ' τ' άστρα η φλόγα της Ελλάδας και τα παιδιά της βαδίζουν στο φως. Κόβονται πάλι τα γόνατα τών βαρβάρων έμπρός στη λάμψη του Παρθενώνα. Τα προσώπια δεν άντέχουν στην άκτινοβολία. Ξεσχίζουν και πέφτουν. Και φάνηκε πεντακάβαρη η άπαίσιια μορφή του νέου Μολώχ, που ζητά θυσίες παιδιών. Και φάνηκε η μορφή του πιο αδιάντροπου διαπομπευτή των παραδόσεων και της λατρείας του γένους. Ύστερα απ' τον δροη της Κοινας, χίλια-δυο χαρακτηριστικά έπεισοδία ύπογραμμίζουν το γεγονός. Σημειώνουμε ένα πρόσφατο: Στο χωριό Λοζάδες έξω απ' την Καρδίτσα μψαίνει στην εκκλησιά ο ιερέας Κασαν τάρης να λειτουργήση. Μόλις άπλωσε το χέρι σ' ένα απ' τα ιερά σκεύη της Άγιας Τράπεζας, έπακολούθησε έκρηξη. Ορψαλα έγιναν όλα. Το αίμα του ποστοποιημένου ιερέα ραντίζει τα αγιασμένα έρείπια. Οι κοκούργοι είχαν τοποθετήσει απ' τη νύχτα νάρκη σ' ό,τι πανέ και λατρεύει ο Έλληνικός λαός.

Αλλά η σχιζοφρένια και ο ύπνωτισμός τών ανθρώπων αυτών έφθασαν πιά στην φρενιότητα του όργιου τους. Κι' είχαν το θρόσος να σχηματίσουν τελευταία κυβέρνηση ελληνική με μέλη Σλαύους, παρδώνοντες τη Βόρεια Ελλάδα με τους προγονικούς τάφους και τις χιλιάδες σταυρούς τών σημερινών αδερφών στο Βούλγαρο! Άγώνας άπόγνωσης έγινε για τούς έχθρους τώρα ο άγώνας και πήρε μορφή φυλετική έντοπιζόμενος ολόενα στα σύνορα. Η χώρα της λευτεριάς παρ' όλο το μαρτύριο και την περιπέτεια με την άντοχή και το ψυχικό της μεγαλείο δεν άποτελεί πιά σήμερα τον αντίποδο άπλώς του κομμουνισμού, αλλά και τον ΤΡΟΜΕΡΩΤΕΡΟ ΤΟΥ ΑΝΤΙΜΑΧΟ. Έλληνικά άς σκεφθή όλος ο κόσμος άντλώντας θάρρος από τη ματωτισμένη τομή έπαλη της γής, για να όδηγηθή γρηγορότερα ο νέος Άττίλας στα Καταλανικά πεδία.

ΤΑΚΗΣ ΠΑΝΤΑΖΗΣ

Η ΕΛΛΑΣ ΕΙΝΑΙ Η ΠΗΓΗ ΚΑΙ Ο ΦΡΟΥΡΟΣ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΤΙΜΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑΣ

*Αναρίθμητοι χιλιετίδες παρήλθον από της εμφάνισης του ανθρώπου επί της γης. Έν τούτοις τὸ σύνολον τῆς οργανωμένης δραστηριότητος τοῦ δαιμονίου αὐτοῦ ὄντος, τὸ σύστημα τῆς συνειδητῆς ἐνεργείας του, τὸ ὁποῖον συνήθως καλεῖται ἱστορία, ἀρίθμη διὸν ὀλίγων μόλις χιλιετιδῶν. Εἶναι ἡ ἄρα ἐκείνη τῆς ἐξελίξεως τοῦ κόσμου, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἄνθρωπος ἀπακτὰ συνειδηθῆν ἑαυτοῦ καὶ κατευθύνει πλέον σταθερὰ τὰ θήματα του πρὸς τὴν μαρμαρυγὴν τῶν ἰδανικῶν. Δὲν πρόκειται περὶ θαύματος. Μόθος παλις καὶ πόνος καὶ θάνατος καὶ αἶμα ἀβθονοῦν εἶναι τὸ ἀκριβὸν τίμημα τῆς βραδείας καὶ ἐπιμόνης κατακτηθείσης Προόδου.

*Ἦτο τὸ πρῶτον, τὸ ἀποφασιστικὸν δῆμα μίᾳ μεγαλειώδους παρείας πρὸς τὴν ἀεθαστὰ ὑψηλῆς τελειότητος. Ἐν τούτοις ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου εὐρίσκειτο εἰσέτι ὀλίγας μόνον βαθμίδας ὑψηλοτέρου τῆς ἀνευ νοήματος καὶ ἠθικῶς περιεχομένου ζωῆς τῶν ἄλλων πλασμάτων. Ἡ ἀνθρωπίνη ἀγέλη, μαστιγωμένη ἀπὸ τὴν ὄργην τῶν πειρασμένων ἐνστικτῶν, ὠραματίζετο τὴν μεσσησιακὴν ὄπτασίαν τοῦ ὄδηγοῦ, τοῦ Λόγου, ὁ ὁποῖος θ' ἀπεκάλυπτε τὸ Φῶς, ἀναδεικνύων μέσα ἀπὸ τὴν θολὴν ἀνωμυμίαν τῆς ὁμαδικῆς ψυχῆς τὴν πλήρως συνειδητὴν ἀνθρωπίνην ἰσότητα, τὸ ἰδεώδες ἄτομον. Διότι μόνον ὡς ὠλοκληρωμένη ἀτομικότης νοεῖται ὁ ἄνθρωπος. Τότε καὶ μόνον, ὅταν δηλαδὴ ἔχη νὰ προβάλλῃ

τὸ εὐσημα τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ χρόου του, ὁ ἄνθρωπος γίνεται οἰκοδόμος πολιτισμοῦ, ἀνιχνεύτης ἀληθείας.

Τότε ἐσελάγησεν ἡ ἀστραπή τοῦ Ἑλληνικοῦ θαύματος. Εἰς τὴν μικρὴν γῶραν τῆς μεγάλης Ἀληθείας καὶ τῆς ἀπλής Ὁμορφίας ἀντήχησεν, ἡ σοβαρὴ φωνὴ τοῦ Ἀνθρωπισμοῦ: ἡ ζωὴ δὲν ἀξίζει, δὲν τιμᾷ τὸν ἄνθρωπον, ἂν δὲν τὴν συνοδεύῃ ἡ συνειδησις τῆς ἰερότητος καὶ τῆς μοναδικότητος της. Ἡ ζωὴ εἶναι περισσότερο ὑποχρέωσις καὶ θητεία εἰς τὴν Ἀρετὴν παρὰ δικαίωμα εἰς τὴν δάνασον ἀπόλαυσιν τοῦ ἀνελευθερίου.

Αὐτὸ ἦτο τὸ ἀπλοῦν καὶ μέγα διδάγμα τῆς Ἑλλάδος, ἡ θεμελιικὴ προσφορά της εἰς τὸν ρυθμὸν τῶν ἐποχῶν. Δὲν ἦτο κήρυγμα λογοκριτικῶν ἢ φραστικῆς πομφόλυξ. Ἦτο ὁ αἱματωμένος κοινοστὸς τῶν πεδίων τῶν μαγῶν, ἡ τραχὴ γλῶσσα τῆς κλαγγῆς τῶν ὄπλων, ὁ στεναγμὸς τῆς ἐνδόξεως πιπτούσης Ἑλληνικῆς νεότητος, ὅταν τὰ νέφη τῆς βαρβαρικῆς ἀπειλῆς προσήγγιζαν ὑπεροπτικὰ καὶ καταστροφικὰ τὸν ἥλιον τῆς ἐλευθέρου ζωῆς. Καὶ ἂν ἔχη ἡ Ἀνθρωπότης νὰ ἐπιδείξῃ εὐτυχεῖς στιγμὰς ἀνόδου, πρόκειται ἀπλῶς περὶ πραγματώσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰδεώδους, περὶ προσανατολισμοῦ τῶν λαῶν πρὸς τοὺς ἀγρύπνους ἀστειρισμοὺς τῆς Τιμῆς

τῆς Ὑπερφανείας καὶ τῆς Ἀξιοπρεπείας τοῦ Ἀνθρώπου.

Ἀπὸ τὴν αὐγὴν τῆς ἱστορίας ἡ φωνὴ τῆς Ἑλλάδος δὲν ἐνοεῖ νὰ κοπήσῃ καὶ τῆς Ἑλευθερίας τὸ ξίφος νὰ στομώσῃ δὲν ἔμπορεῖ. Διότι θὰ ὑπάρχῃ πάντοτε ἓνα ὑψηλότερον ἐπίπεδον πολιτισμοῦ, τὸ ὁποῖον ἔχει ἡ Ἑλλὰς ὀραματισθῆ, διότι πάντοτε οἱ δάρβαροι τῆς ζωῆς εἶναι σκληρὴ ἀνάγκη νὰ ἀισθανθοῦν τὴν ἱερὰν πυγμὴν τοῦ Δικαίου. Καὶ ἐπάνω εἰς τὸ πτώμα τῆς Ἀδικίας, καθαρῶς μὲ τὸ αἶμα τῶν παιδιῶν τῆς Ἑλλάδος, φωσφορίζουν εἰς τὴν ἰσχύα τῶν αἰῶνων τὰ εὐλα μάρμαρα τοῦ Παρθενῶνος.

Σ.Ε.

ΕΠΙ ΤΗ ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΠΑΥΛΟΣ

Μέσα εἰς πολεμικὴν ἀτμόσφαιραν ὁ μαχόμενος στρατὸς ἐώρτασε εἰς τὰς 29 τοῦ παρελθόντος μηνὸς τὴν ὀνομαστικὴν ἑορτὴν τοῦ σεμνοῦ λαοφιλοῦς Βασιλέως Παύλου Α'. Ἡ ἑορτὴ του συνέπεσεν μὲ ἀποφασιστικὴν καμπὴν τοῦ ἀγῶνος, τὸν ὁποῖον διεξάγει ὑπὸ τὴν πεφωτισμένην ἡγεσίαν Του σύμπαρ ὁ Ἑλληνικὸς λαός. Μὲ ἀκαμπτον ἠθικὸν καὶ ἀκλόνητον πίστιν πρὸς τὴν νίκην, στρατὸς καὶ λαός, βαδίζουν πρὸς τὴν συντριβὴν τοῦ ξενοκινήτου συμμοριτισμοῦ. Ἡ ἀκάματος θεληματικότης Του καὶ ἡ παραδειγματικὴ Του προσήλωσις πρὸς τὰ ἰδανικὰ τῆς φυλῆς ἐμπνέουν τοὺς ἡρωϊκοὺς μας μαχητὰς καὶ τοὺς ὀδηγοῦν ἀπὸ θριάμβου εἰς θρίαμβον.

Ὁ «Σκαπανεὺς Μακρονήσου» ἐπὶ τῆ εὐκαιρίᾳ ἀπευθύνει πρὸς τὸν Σεπτὸν Ἄνακτα τὰς θερμότερας εὐχὰς τῶν Μακρονησιωτῶν καὶ ἐπιναλαμβάνει τὴν ὑπόσχεσιν καὶ τὴν ἐλπίδα των ὅτι, ὑπὸ τὴν θερμουργὸν πνοὴν καὶ φωτεινὴν Του ποδηγεσίαν θὰ δικαιώσουν τὰς προσδοκίας του ἔθνους καὶ θὰ συμβάλλουν εἰς τὴν ὀριστικὴν συντριβὴν τοῦ συμμοριτισμοῦ καὶ τὴν ὀλοκληρωσίαν τῶν πόθων καὶ ἰδανικῶν τῆς φυλῆς.

Πολεμική περιπολία στο Αιγαίο

Το υποβρυχίο μας «Ματρώζος» ξεκινά τον Οκτώβριο του 1944 από το λιμάνι της Μάλτας, που ήτο τότε η βάση των ελληνικών υποβρυχίων, για μία αποστολή που όλα τα σημάδια έδειχναν ότι θα ήταν η τελευταία του πολεμική. Ήταν 2 Οκτωβρίου, όταν άφισε το λιμάνι της Μάλτας, συνοδευόμενοι από τις εσχές των πληρωμάτων των άλλων καραβιών και των κατοίκων του φιλόξενου αυτού νησιού για την άγνωστη αποστολή μας. Και ήταν άγνωστη, γιατί μέχρις ότου απομακρυνθούμε από τη βάση μας κι' ανοιχθή ο φάκελλος που θα μας έδινε την κατεύθυνση, όλοι άγνοούσαμε τον προορισμό μας. Μπορείτε όμως να φαντασθίτε τη γαρά μας όταν ανοιχθή ο φάκελλος και αποκαλύθη ότι σκοπός μας ήταν να περιπολήσουμε στο Βόρειο Αιγαίο για να εμποδίσουμε τις μεταφορές του έλθρου. Του έλθρου που νικημένος πιά, προσπαθούσε να συγκεντρώσει τις σκάφες στα περάσματα του κόσμου δυνάμεις του για να υπερρραπίσει την απειλούμενη στην καρδιά της Γερμανία. Έτσι δινόταν η ευκαιρία στο Έλληνικό ναυτικό να προσφέρει τις υπηρεσίες του στο συμμαχικό άγώνα κι' ακόμα όταν η πατρίδα μας είχε σχεδόν απελευθερωθή.

Υπερήφανο λοιπόν το υποβρυχίο μας ταξίδευε στην επιφάνεια της θάλασσας, διασχίζοντας τη φουρτουνιασμένη Κεντρική και Ανατολική Μεσόγειο, για να μπή στις 6 Οκτωβρίου το βράδυ στο Αιγαίο, διαπλέοντας το στενό μεταξύ Κρήτης και Κάσου. Το Αιγαίο, ό υγρός αυτός τόπος τών κορυμνιών που έπεσαν στον άγώνα αυτό, έχει τις καλωσύνες του. Καλωσύνες, που σε μας που έχουμε, τέσσερα χρόνια και πάνω, να δούμε την πατρίδα μας φαίνονται ακόμα πιο μεγάλες. Μά, ο έλθρος ακόμα υπάρχει. Όχι μόνο στην επιφάνεια της θάλασσας, αλλά και στο βυθό της. Κι' αυτής μάλιστα ήταν πιά ύπουλος και διαβόητος και δαιδαλώδης παντού σπασιμένος. Οι νάγκες, που κατά χιλιάδες πασιμεύονε το θύμα τους.

Η άγωνία μας είχε θάσει στο Ζενίθ της όταν το βράδυ της 7ης Οκτωβρίου έπρεπε να περάσουμε το μεγάλο φράγμα ναρκών, κοντά στο νησί Κίναρος, που είχε πλάτος τρία σχεδόν μίλια. Καταβήκαμε και σε βάθος 85 μέτρων κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας προχωρούσαμε σιγά-σιγά και με χίλιες προειληξίες. Όλοι δεικνόντουσαν στις θέσεις τους και σε πολεμική έγερση. Ήσυχια βασιλεύε παντού και μόνο η φωνή του άτρήπτου κυβερνήτου μας, του πλωτάρχη τότε, Ιωάννη Μασουρίδη, ακουγότανε, δίνοντας συνεχώς διαταγές. Η ήσυχια και η ένταση αυτή ήταν αναγκαία, γιατί μόνο έτσι θα μπορούσαμε να αντίληφθούμε τον κίνδυ-

νο, από το σύρσιμο της αλυσίδας, που είναι ποντισμένη ή νάοκη, στα πλευρά του σκάφους. Η τύχη όμως μας βοήθησε κι' ύστερα από τέσσερις ώρες άγωνία, αναβυθίσαμε αφού είχαμε περάσει το φράγμα των ναρκών. Τώρα ή Χίος στην πύρα μας και ή Ίκαρία πίσω μας διαγράφανε τη γκρίζια τους σιλουέττα μέσα στα καταγάλανα νερά του Αιγαίου. Κι' έμεις ήσυχιοι, γιατί οι πληροφορίες μας έλεγαν ότι μόνο συμμαχικά σκάφη θα συναντούσαμε σ' εκείνο το σημείο, είχαμε παραδοθή σε ρεμβασμούς και όνειροπαλίες για την πατρίδα και τους δικούς μας, που σε λίγες ήμέρες θα σείγγαμε στις άγκαλιές μας.

Ξάφνου όμως οι όπτηρες που έκαναν βάρδια στη γέφυρα, ανέβεραν έμφάνιση πλοίων στο θαλασσινό ορίζοντα. Ο άξιος κυβερνήτης μας παρά τις πληροφορίες που είχε, χάραξε πορεία προς τα έμφανισθέντα πλοία. Κι' όταν πλησιάσαμε περίπου τρισήμισι μίλια απ' αυτά και για κάθε ένδεχόμενο, κάναμε το κανονισμένο σήμα αναγνωρίσεως. Καμμιά όμως άπάντηση δεν δόθηκε. Οι ύποψιες άρχισαν να κατακλύζουν τον κυβερνήτη και τους άνδρες της γέφυρας. Έπαναλαμάνεταν το σήμα... πάλι καμμιά άπάντηση. Τώρα πιά οι ύποψιες έγιναν δεδαιόπτητα. Άπέναντί μας είχαμε τον έλθρο. Ένα τρίτο σήμα αναγνωρίσεως μας, είχε σαν αποτέλεσμα μία όμοβροντία από τα κανόνια των 2 μεταγωγικών, του ένός Ιστιοφόρου και των δύο τορπιλλακτών, που συγκροτούσαν την έλθρική μοίρα. Η άπάντηση από το δικό μας κανονάκι δόθηκε άμέσως. Άλλά τί να σου κάνη ένα κανονάκι μπροστά στα τόσα ταχυδρόλα του αντίπαλου. Έξασφα με μία ευστοχη βολή του έλθρου σπάζουν οι κεραίες του άσυρμάτου μας. Η θέλησή μας να νικήσουμε ή να πεθάνουμε μας γεμίζει κουράγιο και δύναμη για αντίσταση και μέσα σε πέντε λεπτά ή ζημιά είχε έπισκευαστή. Ο άσύρματος άρχισε άμέσως να δουλεύη κι' όλος ο κόσμος μάθαινε ότι το ελληνικό υποβρυχίο «Ματρώζος» ναυμαχούσε με πέντε γερμανικά πλοία είκοσι μίλια νοτίως της Χίου.

Μισή ώρα κράτησε το κανονίδι και ό

έλθρος χρησιμοποιών την ύπεροχήν του σε ταχύτητα, απομακρύνθηκε για να σώση το πολύτιμο φορτίο του. Μά, δεν το κατόρθωσε, γιατί ύστερα από το σήμα που διαβιβάσαμε με τον άσύρμάτο μας, δύο άγγλικές τορπιλλάκατες ξεκινώντας από τη Χίο, κατέφθασαν στον τόπο της ναυμαχίας κι' έστειλαν με τις τορπιλλες τους στο βυθό της θάλασσας τα δύο μεταγωγικά και το Ιστιοφόρο. Σε λίγο καιρό εκατοντάδες πτώματα Γερμανών ξεβράσθησαν στις παραλίες των Φαρών.

Γεμάτοι χαρά για την έπιτυχία μας συνεχίζουμε την περιπολία μας στο Αιγαίο. Ο έλθρος όμως δεν ξαναφαίνεται και άποφασίζουμε στις 14 Οκτωβρίου να πάμε στη Μυτιλήνη, που είχε έλευθερωθή, για να έπισκευάσουμε και τις μηχανοκίνητες μας. Όταν αντίληφθήκαμε ότι πορευόμαστε για το ελληνικό νησί, άρχισε μέσα στο καράβι ένας έξαλλος άλλαγμας από χαρά και συγκίνηση. Ύστερα από τρισήμισι χρόνια, θα πατούσαμε για πρώτη φορά το άγιο ελληνικό χώμα, άπληγαμένο πιά από τον δραγνά της βάρβαρης κατοχής. Στις 16 Οκτωβρίου το πρωί μπήκαμε μέσα στο λιμάνι της Μυτιλήνης. Και σε λίγο αποβιβαζόμαστε στην ήγη. Πατώντας την ήγη γη, γονατίζουμε, τη φιλούμε και γεμάτοι άγωνία ρωτούμε για τους φίλους και γνωρίμους. Μά σαν κάτι ν' άρχίζω να νοιώθω μέσα μου, κάτι σαν πικρία, κάτι σαν άπογοήτευση. Πολύς κόσμος ήταν συγκεντρωμένος στην παραλία. Άλλοι μας ζητακραύγαζαν, μας χειροκροτούσαν, κι' άλλοι... μά γιατί αυτόι μάς κυττάζουν άμίλητοι. Ούτε ένα εκάλως ώρισάτες: Έμεις δεν είμαστε Έλληνες, που άγωνιζόμαστε τρισήμισι χρόνια για να ξεσκαλωθώ ή πατρίδα μας; Τότε κατάλαβα το δηλητήριο που είχε σταλάξει στις φυές μερικών Έλλήνων ό όπιστίος κομμουνισμός.

Έμεις όμως είμαστε υπερήφανοι που σαν πραγματικοί Έλληνες εκτέλεσαμε άκέραιο το προς την πατρίδα καθήκον μας και ύποσχεθήκαμε ότι αν μάς ενοχρησάθη θα είμεθα πανέτοιμοι για νέες θυσίες.

Γι' αυτό και σήμερα στο νέο άγώνα της ελληνικής ουλής, το Β Ναυτικό έχει δώσει το πάν.

Άρχιστς ΕΥΘ, ΠΑΠΑ-ΙΩΑΝΝΟΥ

Η ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

(Μιά θλιβερή παρωδία)

Υπάρχει αμερόληπτος δικαιοσύνη στην Ρωσία; Ναι — εάν καταχραστής δημόσια χρήματα ή κλέψης ιην κόττα του γείτονα. Όχι — εάν διαφανώταρ με την εξωτερική πολιτική του Βισίνσκυ ανέβης σε μιά καρέκλα γιά να γνωστοποιήσης τις απόψεις σου πρὸς τοὺς ἄλλους πολίτες.

Εἰς τὴν πρώτη περίπτωση ἡ ποινὴ εἶναι ἐλαφρότερα ἀπὸ ἐκείνην πού ἐπιβάλλεται σὲ ὀποιοδήποτε ἄλλο μέρος τοῦ κόσμου. Ὁ «Κροκόδειλος» τὸ γνωστὸ εὐδημογραφικὸ καὶ σατυρικὸ περιοδικὸ τῶν Σοβιέτ, ἀναφέρει τὴν περίπτωση μιᾶς διαχειριστρίας ἑνὸς δημοσίου πρατηρίου πού κατεγράθη ποσὸν 480.000.000 δραχμῶν καὶ κατεδικάσθη, πρὸς ἐπανόρθωσιν τῆς ζημίας, νὰ τῆς κρατούνται τὰ 25% τοῦ μηνιαίου μισθοῦ τῆς. Καὶ ὀρέεται ὁ «Κροκόδειλος»: «Μὴ ξεχάσατε νὰ ζήση ἡ Ὀλγα Τραφιμόβνα 511 χρόνια (τόσα χρειάζονται γιά νὰ ξεχρώση).

Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, ἐὰν κανεὶς εἰς τὸ πάρκο τῆς Μόσχας ἀπεφάσκει νὰ φωνάξῃ «Κάτω ὁ Μολότωφ» ἢ κάτι παρμφερές, θὰ ἔπρεπε νὰ ἑτοιμασθῇ γιά ἕνα πολὺ μακρυνὸ ταξίδι, μέσα ἀπὸ τις παγωμένες στέπες καὶ τὰ δάση γιά τὴν Σιβηρία.

Ὅσο τίποτε ἄλλο στὴν Ρωσία, ὁ Σοβιετικὸς νόμος ἔπρεπε νὰ ἀρχίσῃ ἀπὸ τὸ μηδέν, γιὰτὶ ἦταν ἀνύπαρκτος. Ὁ γνωστὸς δραπέτης τῶν Σοβιετικῶν... παραδείσιον Κραφτσένκο εἰς τὸ πολὺκροτο βιβλίον του ἀναφέρει καὶ τὸ ἐξῆς χαρακτηριστικὸ γεγονός. «Γνωρίζομεν μέχρι τὰ τελευταία χρόνια μὲν ἦσαν πού ἦταν κάποτε δικαστῆς τῶν Σοβιέτ. Τὰ ὅσα ἔκαμε, ἔγιναν πρὸ 20ετίας. Σήμερα εἶναι 40 περίπου ἐτῶν. Ἔτσι στὴν ἡλικία τῶν 20 ἐτῶν ἦτον ἐνδιαφέρουσα προσωπικότης. Συνήθιζε νὰ ὑπογράφη καταδικές εἰς θάνατον, ἀποφάσεις γιά διαζύγια καὶ νὰ στέλνῃ τὸν κόσμο στὴ φυλακὴ. Κατὰ δόθος ἦταν καλὸς ἄνθρωπος, ἀλλὰ τὴν δουλειά του τὴν ἀνέβασαν γιὰτὶ ἦταν ἄ μόνος κομμουνιστῆς εἰς τὴν περιοχὴ πού εἶχε κάποια ἰδέα ἀπὸ νομικὰ—ἦταν πρωτοετῆς φοιτητῆς τῆς νομικῆς στὸ Πανεπιστήμιον τῆς Μόσχας.

Ὅταν τοῦ ἔφεραν ἕνα κρατούμενο ἀπευθυνόταν πρὸς τὸ ἀκροατήριον: «Ἐὶ σύντροφοι! ἔλατε νὰ βοηθήσατε τὴν λαϊκὴ δικαιοσύνη. Τί γνωρίζετε γιά τὸν ἄνθρωπον πού κάθεται στὸ ἐδῶλιο;» Καὶ ἡ τύχη ἑνὸς ἀνθρώπου συχνὰ ἐξήρτάτο ἀπὸ τὸν χαρακτηρισμὸ πού τοῦ, εἶνε ὁ πρῶτος τυχὸν μεθυσαμένος νοῦτης τοῦ Κόκκινου Στάλου. Μὰ στὸ τέλος τὸν φίλο μου τὸν ἔδιωξαν γιὰτὶ ἔδειχνε ἐπιείκεια πρὸς τοὺς «εἰχθροὺς τοῦ λαοῦ».

Αὐτὰ δέβαια συνέβαιναν πρὸ 20 ἐτῶν. Ἄλλὰ καὶ ἡ σημερινὴ κατάστασις δὲν διαφέρει πολὺ. Ὁ Βισίνσκυ καὶ οἱ ἄλλοι νομομαθεῖς δὲν καταβῆσαν νὰ ὀρῶσουν ἕνα κώδικα τῆς πρακτικῆς.

Δὲν εἶχαν πρότυπα γιά νὰ ἀκολουθήσουν. Ἡ Ρωσία εἶναι ἡ μόνη χώρα στὸν κόσμο ὅπου ἕνας ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ νὰ κἀνὴ συμβόλαιον μὲ ἕναν ἄλλον, γιά τὴν ἀγορὰ π. χ. μιᾶς μηχανῆς. Καὶ ἡ αἰτία: Τί τὴν χρειάζεται αὐτὸς τὴν μηχανή;

νῆ; ἔρωτᾷ ὁ Σοβιετικὸς νομοθέτης. Ὅλες οἱ μηχανὲς καὶ τὰ ἐργαλεῖα παραγωγῆς εἶναι ἰδιοκτησία τοῦ κράτους. (Καὶ κράτος ἴσον τὸ Κομμουνιστικὸν Κόμμα).

Ἡ ἀτομικὴ ἰδιοκτησία δὲν ἔχει καταργηθῆ ὅπως νομίζει πολὺς κόσμος. Ἐνας ἄνθρωπος δικαιούται νὰ ἔχη σπῆτι δικό του, χρήματα, αὐτοκίνητο ἢ κῆπο γιά τὸν ἑαυτό του. Μὰ πού θὰ τὰ δρῆν δὲν εἶναι ἀτέλεχος τοῦ Κόμματος; Ὅλα τὰ ἔχουν ὡς γνωστὸν μόνον οἱ ἀξιωματοῦχοι τοῦ Κόμματος πού ἀντικατέστησαν τὴν παλὰ τσαρική ἀριστοκρατία.

Οἱ Σοβιετικοὶ νόμοι ἀλλάξαν καὶ ἀλλάζουν συνεχῶς μορφές γιά νὰ μποροῦν πάντα νὰ συμφωνοῦν μὲ τὴν ἐκάστοτε πολιτικὴ τοῦ Κράτους καὶ τὴν γραμμὴ τοῦ παντοδύναμου Κόμματος. Ἔτσι προ ὀλίγων ἐτῶν ἐὰν ἕνας ἄνδρας ἢ μῖα γυναῖκα ἤθελε νὰ πάρῃ διαζύγιον, δὲν εἶχε παρὰ νὰ συμπληρώσῃ ἕνα ἔτοιμον ἔντυπον. Σήμερα τὸ διαζύγιον εἶναι δυσκολώτατο καὶ οἱ ἀρχές ἔχουν διαταχθῆ νὰ καταβάλλουν κάθε προσπάθεια γιά τὴν ἐπανασύνδεση τῶν ἀνδρογύνων. Ἐπίσης ἡ Ρωσία, ὑποφέρουσα λόγω τῶν ἀμυλιῶν τοῦ πολέμου ἀπὸ μείωσιν τοῦ πληθυσμοῦ ἀλλάξε πολιτικὴν ἔναντι τῆς μητρότητος. Οἱ ἐκτός γάμου καθιστάμενες μητέρες προστατεύονται καὶ τοὺς παρέχεται κάθε εὐκολία. Ἡ μεταχείρισις ἐγγύμων καὶ ἀγάμων μητέρων εἶναι ἴση.

Μεγάλον ἐνδιαφέρον παρουσιάζουν τὰ δικαστήρια πού ἐφαρμόζουν τοὺς νέους νόμους. Δὲν ὑπάρχει δικαστικὴ πείρα εἴτε καὶ ἐθιμοτυπία. Ἡ σύνθεσις τοὺς εἶναι πρωτότυπος. Τὸ «Λαϊκὸ Δικαστήριον», τὸ θεμέλιον τῆς Σοβιετικῆς Δικαιοσύνης ἀποτελεῖται ἀπὸ τρία μέλη. Ἐναν ἐπαγγελματία δικαστῆ καὶ δύο ἑνόρκους. Οἱ ἑνόρκοι ἐκλέγονται ἀπὸ τις τοπικὲς ὀργανώσεις καὶ ὑπηρετοῦν 10 ἡμέρας τὸ

χρόνον. Συχνότατα εἶναι γυναῖκες δημοῖοι ὑπάλληλοι ἢ ἐργάτριες. Οἱ ἑνόρκοι συνήθως γνωρίζουν προσωπικῶς τὸν κατηγορούμενον, πρὸ πάντων στίς μικρὰς πόλεις. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά πρέπει ἀσφαλῶς νὰ ἀμφιβάλλῃ κανεὶς γιά τὸν βαθμὸ τῆς ἀμεροληψίας ὅταν δικαζεται ἀπὸ ἕνα γείτονα του μὲ τὸν ὅποιον πιθανὸν δὲν τὰ ἔχει καλά ἢ ἀντιθέτως συνδέεται μὲ φίλια.

Ὁ ἐπαγγελματίας δικαστῆς ἐκλέγεται, γιά περίοδο τριῶν ἐτῶν. Ἡ ἀρχὴ τῆς μονιμότητος καὶ ἰσοδιότητος τῶν δικαστῶν δὲν ἀναγνωρίζεται. Καὶ ὅπως ὅλοι οἱ αἰρετοὶ πρέπει κατὰ περιόδους νὰ λογοδοτῆ πρὸς τοὺς ἐκλογεῖς του. Εἶναι φανερό πὺς ὁ δικαστῆς δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἀδέκαστος μῖα καὶ δὲν διορίζεται ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸ Κράτος ἀλλὰ ἐκλέγεται καὶ δημιουργεῖ ὑποχρεώσεις πρὸς τοὺς ἐκλογεῖς του. Καταλαβαίνει λοιπὸν κανεὶς πὺς ὁ δικαστῆς πού τὸν συμφέρει νὰ ξαναεκλεγῇ (ὁ μισθὸς του δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητος) πρῶτιμὰ νὰ κἀνὴ ὑποχωρήσεις στὴν «μονολιθικότητα» τῆς νομοθεσίας καὶ τοῦ Κόμματος ὥστε νὰ γίνετα, ἀρεστός στὸ Κόμμα καὶ στὴν κοινὴ γνώμη τοῦ τόπου, παρὰ νὰ ἐφαρμόξῃ ἀδέκαστος τὸν νόμον. Οἱ πολιτικὲς κυρίως ἐπιδράσεις εἶναι πολὺ ἔντονες καὶ ὁ Δικαστῆς προκειμένου νὰ συμποταρισθῇ κομματικὰ, εἶναι πάντα ἑτοιμος γιά ρουσαφίτια. Ἔτσι καὶ τὸν ἑαυτό του σώζει καὶ ἐξασφαλίζει τὴν ζωὴ του καὶ τὸ φῶμί του. Ἄν κανεὶ ἄλλοιῶς ὁ ὄρμος τῆς Σιβηρίας κ' ἴσως καὶ τοῦ θανάτου εἶναι ἑτοιμος νὰ τὸν δεχθῆ.

Ἡ ἀτμόσφαιρα πού ἐπικρατεῖ στὰ «Χαϊκὰ Δικαστήρια» πολὺ δύσκολα συγκρατεῖ τὸν ἐπαγγελματία δικαστῆ ἀπὸ ὑπερβάσεις καὶ παρερμηνείας τῶν νόμων

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕἰΣ ΤΗΝ ΣΕΛΙΔΑ 22

—Μιά πού τὸ ρημάδι δὲν ἦτανε καὶκε ὀκείφτηκαμε νὰ τὸ μετατρέψουμε σὲ κάρρου...

Ο ΒΟΥΡΔΟΛΑΚΑΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ
του Γ. Ζ. Κατωλάκη

Λίγα σπιτάκια, πολλά καμένα. Βουρδομάρα παντού. Λες κι' ή φωνή κρύφτηκε, σκιασμένη απ' τ' αερίκα. Γυναίκες με μαύρες μαντίλες περνάν γρήγορα-γρήγορα. 'Η χαρά έφυγε. Τό μαγαζί του μπαρμπα Κωστή σφαλιγμένο. Τα παιδιά δέν παίζουν. 'Όλα θουβά. Πίσω απ' τ' όμπα τ' αζάκια χλωμά προσωπάκια τήρν φη λά τ' ό ρουμί... Κι' όταν ό δορριάς φυσάει άγριεμένο, κορνιασμένοι οι γέροι στα τζάκια σταματάν τ' όνειροπόλημα. Τά μικρά άγναντεύουν. Ξέθωρα πέρα. 'Η μάνα άφουνκράζεται. Κι' άγάλια-άγάλια σιμώνει τά παιδιά. Μικρά χεράκια σφιγγουν τή φούστα. Κάτι φοβερό πλανιέται στο χωριό και τ' όουβαίνει. 'Ό άγέρας σηκώνει τή θλίψη και τόν πόνο σ' άνηλο. δόγγο. Τότε έμπνάζει έντονα στο νού ή τραγωδία, σέ δλη τήν ένταση τής φρίκης. Φωτιά αίμα, κλάμα. 'Όλες οι νύχτες γιομίζουν τήν καρδιά φόβο. Τό ψυγάρι... ό δορριάς. Νά φύγουμε, νά φύγουμε... Ό μακellάρηδες τής γενιάς, λένε οι μαννάδες. 'Όχι! Μουγγρίζουν οι γέροι κι' οι γροθιές κλείνουν, τ' όντια σφιγγουν. Θά τσακίσουν γιά νά μπιγουν στα τσαγούλια. Σταματάει τή φοβέρα ό δορριάς, τ' ό ψυγάρι άσημώνει τ' ό χωριό. Γαλήνη. 'Όλα κοιμούνται. Ξάφνου ένα αύρλιασμα ξεπετάει άλαφιασμένες τής καρδιάς.

'Ό Βουρδολακάς! Λένε τά μικρά. Νά φύγουμε!

Τό ψυγάρι φωτίζει γαλήνια τή γή. Μιά ψυχή, βουρδολάκισσε. Κόλαση, ανθρώπινη κόλαση. Τό χωριό δουδέ. Λούζεται στο χλωμό ψυγαρισιο φώς. Μεγάλες ακιές δείχνουν τ' ό διάδα. Τώρα είναι στο μνημούρι. Μιά μαύρη σκιά μαζωμένη σάν κου βάρι, πάνω τ' ό μνημούρι, αύρλιάζει. 'Ό Βουρδολακάς!

Τά χεράκια σφιγγουν τής δελντζής. Νά φύγουμε... 'Όχι! 'Όχι! Βογγούν οι γέροι. Θά μείνουμε στη γή μας.

'Ό άγέρας τρέμει. 'Ό Βουρδολακάς αύρλιάζει, καταριέται. Κατάρ... Κατάρ...

Μνημούρι, σκιά, τρανέουν στη νύχτα ν' άγκαλιάσουν τή γή.

Δύστυχη μάνα. Τό μάλό σου δέν άντεξε. 'Όλα φύγαν κι' έμεινες μόνη, γιά νά αύρλιάζης τής νύχτες και νά τρομάζης τούς ανθρώπους. Παλιά, ή εύτυχία σου σώνωνε τ' ό χαμόγελό σου. 'Όλη έέρα έπλέκες και ζεπλεκες τής γιορτής, μπουκλες. Μπάλωνες κάλτσες τ' άνδρικό σου. Πόση εύτυχία! Μιά εύτυχία κτισμένη στα γέρα θεμέλια τ' ό ιδρώτα. Κι' όμως, άνθρωποι κακοί σκληροί, χωρίς έλεος στην καρδιά... 'Ό! στήθιγμα τής εύτυχίας σοι, ό μικρό καλαμένο κορμάκι, που άφρασε τ' ό ζωούλα σου νά φύγη. Δύσμοιρη μάνα. 'Η εύτυχία γκρέμισε. Σκοτάδι! Μούρο σκοτεινό τυλίξε τ' ό δούτυχο μάλό σου κι' έγνοιες κουβάρι, π' αύρλιάζει σ' ένα μνημούρι πάνω.

Τά σκοτάδι πικιώνουν τή γή με τ' ό δικό σου σκοτάδι τή φωτίσει. Ζητάς τ' ό θάνατο γιά λ τρώτη. Δυστυχισμένη, μάνα κρατήσου στη ζωή, αύρλιασε. οι νύχτες, μην άφήνης τή γή. Οι κραυγές

σου ξελαγαρίζουν τήν κρίση στον άνθρωπο. 'Ας βροντοφωνάζη ή τραγική σου φωνή αυτή τή νύχτα, γιά μιά ζωούλα που άφρασε τή γή και πήγε στα αύράνια. Θυμήσου. Μή ξεχνάς. Θυμήσου εκείνη τήν αύγή. Δέν είχε φώς. Μαύρα κρέπια κρύβαν τόν ήλι. 'Ό άγέρας σταματημένος πιέζε τά στήθια. Είχες κλάψει πλύ τή νύχτα. Γιατί στή θυμήση σου γύριζε τ' ό δραμα τ' ό δόκιμο άνθρικό σου. 'Η κορούλα σου ρετούσε γλυκά: «Μάνα, γιάτί δέν έχει ήλιο σήμερα; Μανούλα, γιάτί δέν μου λέν, φέρατε τά διβλία; Είδα σ' ένα, που έλεγε, πώς ή 'Ελλάδα μας έχει φώς, πολύ φώς, πούδωσε και σ' άλλους ανθρώπους... Ψέματα έλεγε, μανούλα, τ' ό διβλίο.»

Και σ' έκλαιγες. Για θυμήσου. 'Εκλαιγες γιά τόν άνθρωπο, που πέθανος ετή γή μέσα σ' ό κόκκινο αίμα, σάν τή σημαία τους κράταγε τή γή, σφιχτά, με τ' ανοιγμένα χέρια του. 'Εκλαιγες γιά τ' ό σκοτάδι, που θάρρη, νά σκεπάζη τ' ό φώς.

— Μανούλα, κλαίς; είπε και τ' ό ματάκια του γιόνισου δάκρυα. Σταμάτησε τ' ό λυωμένο πόνο σου, έκανεσ τή φωνή σου γλυκειά. Τά χέρια σου βρίζαν τά μαλλάκια του, γιά νά τ' άκτενίσης. 'Ηθελες νά πεθάνης, με δέν τόκαμες γιά τ' ό καλαμάκι σου, όπως τάλεγες...

— Μάνα, στίναξε, θέλω νά πάω σχολείο, νά μάθω όσα λένε τά διβλία, γιά τήν 'Ελλάδα μας, γιά τ' ό φώς τής...

Καιμένο παιδί... Τό χέρι σου τ' ό χείδεφε τ' ό μαλλιά... Θές νά πάς σχολείο, με τ' ό σχολείο πάει, γίνηκε λαμπάδα, που παρόστεκε τ' ό κουφάρι τ' ό τατέρα σου. Αυτό σκεφτόσουν κι' άρέλητα μέσα σου τ' ό μίσος θέριεσε. Τά χέρια σου μέσα στο μίσος ξεχάστηκαν.

Τά κρέπια τ' ό ήλιου κρύβαν δάκρυα, που κύλησαν στη γή, γιά νά τήν κάνουν γόνιμη. Τό καλαμάκι σου άνθροφίξε άνάλωρα κατά τ' ό ρουμί. Δέν τόδες, γιάτί τ' ό μάτια σου, τάχε θούσει ο πόνοσ και τήν σκέψη σου τήν κράταγε ή άπορία. Δημοκρατία... Λάος... Κι' όλα γκρεμίζουν. 'Όχι κοινωνικά συστήματα. Μά σπιτια, γεφύρια, έργοστάσια. όλα αυτ' που είναι ή ζωτικότητα κι' ο πολιτισμός τ' ό λαού μας. 'Όλα κι' οι άνθρωποι προσέρνεται στο Μάλωχ τής φιλοδοξίας, που χρησιμοποιεί όλα τ' ό μέσα και τ' ό φοικιτώμε... τήν προδοσία. Δέν τόδες, γιά θυμήσου. Κι' όταν ήρθε τ' ό μεσημέρι τ' ό καλαμάκι σου έλειπε. Περιμένες. Τό φαγι κρώμασ κι' ή μέρα γιόνταν πιά μαύρη. Οι χοντρές στάλες γίναν άλλες, πικνίσαν. Ξεπλάνων τ' ό τζάμιο σ' ή γή έκανε αύλάκια, σάν τ' ό δάκρυα στο παραμένο μάγουλό σου. 'Η μέρα άνέθηκε με τήν μαυρίλα τής τόν άνθρωπο κι' ή νύχτα, νιχτρά, έρχταν κουβαλωτας, όχι σάν πρώτα γαλήνη.

Τή βαθεία συλλογή σου τήν έκοψε ό κεραυνός και τ' ό κόκκινο προσημένο μάτια σου άφρασαν τής γωνιές τής άγορας. Τήν άφρασε άδεια, λες κι' ήταν τ' ό άπέραντο διάστημα και σ' ό μικρός άνθρωπος. 'Ενωσιες, πώς μικραινες, χανό-

σουν μέσα στην άπεραντώση και τή μοναξιά σου. Μιά σκέψη, μιά ανακάλυψη γιάμισε τ' ό κενό τ' ό μυαλό σου, που πιέζε τ' ό συφορισμένο κρανίο σου. 'Ελειπε ή κορούλα σου, τ' ό καλαμάκι σου, γι' αυτό ήταν άδεια και τόσο τράνεφε στη φαντασία σου ή μικρή κάμαρα. Τρομαγμένη σάν τόν νυχτοκόρακα, που νοιώθει σίμα του τή υψίφισα και φτεροκοπάει χωρίς ρυθμό γιά νά χαθή στη νύχτα. Κι' έκανες τόν ασάλει τ' ό άγέρα τής κάμαρας νά δουήσης με τής θανατερές κραυγές σου και χύθηκεσ μέσα στη νύχτα και στη βροχή.

'Ετρεχες και τ' ό νερό δογούσε γύρα σου. Μανιασμένη ή βροχή γιάτί τήν άφήφισες, σ' ό χτύπαγε λυσσασμένα, γιά νά σου κόψη τ' ό κορμάκι. Γρήγορα τσακίσε ή όρμη τής μπρός στην θέλησή σου, άποκαρωμένη σταμάτησε τή μανία τής. Αυτή σταμάτησε και σ' ό νόμισες, πώς τήν νίκησες. 'Όχι. Σταμάτησε γιά ν' άφήση τόπο στο χάρο.

Γιά λίγο τίποτα δέν κοινοταν Μόνο ή δύστυχη μάνα έτρεχε. 'Όλα τρεμούλιασαν, ό άγέρας γιόνισε κρότους. Τά νυχτοπούλια άφρασαν τ' ό χαλάσμα και χάθηκαν πέρα κρίζοντας. Τά πόδια τής τρέμαν. Οι φωνιάδες... 'Ερχονται... Σταναδες τής νύχτας, ρημαχτάδες τής γενιάς μας. 'Η άνασπώ καιει τόν άγέρα. 'Ό άγέρας γιομίζει φρίκη. Κραυγές δλο άγωνία τ' ό σκίζουν. Μάνα! Τ' αυτία τής θούζουν. Μάνα! 'Αχ' αυτή ή φωνή. 'Η γή λυώνει στα πόδια τής, χάνεται κι' αυτή θουλιάζει. Μάνα! 'Η δύναμη τής θέλησης στεριώνει τά πόδια στη γή. Τό κενό γιομίζει. Τρέχει, χιλιάδες βάτα τή βαστούν μέσα στο κενό τής.

Μάνα! Τρέχει, τρέχει νά προφτάση ή μοίρα τής, τ' ό σκληρό πεπρωμένο.

Χέρια μαύρα, γιάτί στην πέτσα τους, έπηξε, ξεράθηκε τ' ό αίμα. Κρατάν τήν κορούλα τής, τ' ό καλαμάκι τής. 'Όλα θούσαν στα μάτια τής. 'Ηταν μόνο χέρια, χέρια, πολλά κι' άνάμεσά τους ή κορούλα τής πάλευε.

'Επεσε στα γόνατα. Σερνότανε. Παιδί μου, τ' ό παιδί μου! Πόνος σουβλερός σταν γοφό τήν κύλησε κατά γής.

'Ενα αύρλιαχτό κουδούνισσε, φοικτά, τ' αυτία τής.

— Σκύλα τ' ό φασισμού! 'Η κόρη σου

Οι άστραπές φωτίζουν ένα κουφάρι μαύρο πάνω σ' ένα μνημούρι, π' αύρλιάζει.

Βο πάη άλλο, γιά νά γίνη δημοκρατικά.
Λίγες δυνάμεις απομένουν ακόμα. Τίς δι
νει. Αδράχνει τά κορμάκι της κορούλας
της. Τό τραβάν, μά ή απελπισία της κλεί
νει τή μπροστά σ' ακατάλυτους κλοιούς.

Δυστυχισμένη μάνα! Ουρλιάζε, όταν
τό φεγγάρι δίνει στή γή τή γαλήνη. Γίνε
μαύρο κουδάρι στό μνημοῦρι καί στέλνε
τίς κατάρες. Μή ξεχνάς κείνη τή νύχτα,
χωρίς φεγγάρι κι' αστέρια, πού ὁ ἀγέρας
δαρῶς, γιμῶτος ἀπό ὑγρασία εἶχε στα
ματῆσαι νά δῆ ἕνα μαχαίρι, πού σπκῶνε
ται. Γυαλίζει, πέφτει.

— Μάνα... Ἡ φωνή ἀλαργεμένη ἀπό
τόν θάνατο σβήνει. Τό κορμάκι κυλάει
στή γή.

— Καταραμένοι, τῆς γενιάς μας ἀφανιστά
δες, κράζει, κι' ἡ νύχτα παίρνει τή φωνή
καί τήν σκορπίζει πέρα στά ρουμάνια, στά
φαράγγια, τήν παίρνει ὁ ἀγέρας, τήν πάει
σέ χωριά καί πολιτείες, γιά νά ξεσηκώ
σῃ τοὺς ἀνθρώπους... Σάλπιγγα τοῦ κό
σμου γίνεσαι ἡ φωνή... Μάνα, μεγάλη
μήνα, ἐμεῖς οἱ σφοδρισμένοι σου ζητά
με ἔλεος. Ξύπνα ἀπό τόν λήθαργο καί τόν
δαρῶ τόν ὕπνο τ' ἀξία παλληκάρια, σπκῶ
σε τή γενι' μας... Ρίξε τοὺς τίτλους σου
στή γή μπροστά στά πόδια τῶν ἀνθρώπων.
Βράχνιασε τή φωνή σου κρῶζοντας τόν
ἀφανισμό τῆς φυλῆς σου...

Ἡ φωτιά βερνιέει. Πέρα μακριά ἡ φά
λαγγο αὐτῆ ἑλαργεύει. Πίσω ἀπ' τήν
ψηλοραχιά ὁ δόγγος σκίζει τίς πέτρες...
Τό μαχαίρι στό χέρι τράνεψε. Τά μάτια ὁ
θάνοιχα μαρτυρῶν βουβά, πῶς τό λεπτό
διάφραγμα τῆς λογικῆς κιντυνεύει. ἀλόγες
πῆδαν μέσα τους... Ὅλα γκρεμίζονται, ἀν
θρώποι πατιοῦνται. Σκοτάδι, πολύ σκο
τάδι ἔρχεται στή γή... Μαχαίρια, ἀστρά
φουσε... Δημοκρατία... Ὅπλα θγάνουν
φωτιές, ἀνθρώποι πέτουν. Λίγη ἡ φλόγα
τῆς λογικῆς. Δίνεται, χαρίζεται σάν ὑπέ
ρταπ θυσία στόν ἄνθρωπο, στήν εἰρήνη...

Μάνα, γιατί δέν ἔχει φῶς σήμερα...
Τό μαχαίρι ψηλά, ἡ σκιά τοῦ σκεπάζει τό
κορμάκι. Κι' ἡ μάνα θωῶρατο ἀγάλμα
μέσα στή νύχτα, κράζει, δίνει τή μάχη μέ
τή φωνή... Κατάρια, δόγγος... Καταραμένα
μαχαίρια... Καταραμένα πιστόλια... Καταρα
μένες ιδέες Κατάρια στούς ἀνθρώπους, πού
σπέρνουν τό μῖσος. Ξύπνα λαέ Ξυπνάτε
λαοί, δώστε τή μεγάλη μάχη Μανουόλα,
ἡ Ἑλλάδα μας ἔχει πολύ φῶς. Μανουόλα,
ζέλε νά πάω σχολειό...

Ἡλιος, χρυσάφι τό φῶς του... Λίγο
ἀκόμα κι' ὅλα θά σθῆσουν καί θά μείνη
φρίκη... Τό μῖσος ξαναγύρει νά δαγκώ
σῃ τήν ψυχή... Πέφτει στό κορμάκι, γίνε
ται κουδάρι. Ἡ ψυχή πονεῖ. Μισεῖ. Ἐ
νο οὐρλιαχτό σκίζει τή νύχτα. Κατάρια
στούς φονιάδες. Ἐνο οὐρλιασμα, πού στόν
παλιό του συμπυκνώνεται ἄλος ὁ πόνος
ἐνός λαοῦ, σκίζει πάλι τή νύχτα. Κατά
ρα... Κατάρια...

Τό κουδάρι ἀνοίγει, ἔγινε γυναικῶ π' οὐρ
λιάζει... Χάθηκε στή νύχτα. Τό οὐρλια
σμα ἀκούεταί μακριά. Ἡ φωτιά φηλώνει.
Κοντρές στάλες, δάκρυα τῆς νύχτας, πέ
φτουν στή γή. Ἡ μάνα οὐρλιάζει, ἡ
βροχή δυναμώνει καί τό βουητό της πολ
λαπλασιάζει τό οὐρλιασμό της. Κατάρια...
Κατάρια...

Κι' όταν ὁ βορριάς φυσᾷ ἀγριεμένος,
κοιρνιασμένοι οἱ γέροι σταματᾶνε τά ἀνει
ροπόληματα. Τά μικρά κοιτᾶν ψηλά ξέ
θωρα.

Οἱ ἀστράτες φωτίζουν ἕνα κουδάρι μαῦ
ρο, πάνω σ' ἕνα μνημοῦρι, π' οὐρλιάζει...
Ὁ Βουρδολάκος, λένε, οἱ γρησῶνες καί
σταυροκοποῦνται...

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΘΑΛΙΩΤΗΣ

ΣΤΑ ΕΚΑΤΟ ΤΟΥ ΧΡΟΝΙΑ

Τήν 1 Ἰουλίου 1849 γεννήθηκε στό Μό
λυβο τῆς Λέσβου ὁ Ἀργύρης Ἐφθαλιώ
της —ἀπ' τοὺς προδρόμους τῆς γλωσσικῆς
καί γενικά τῆς καινούριας μας λογο
τεχνικῆς ἀναγέννησης. Τόν ξαναθυμούμα
στε ἔτος με τή συμπλήρωση μιᾶς ἐκα
τονταετηρίδας ἀπ' τή γέννησί του. Λέγω
τόν ξαναθυμούμαστε γιατί ὁ Ἐφθαλιώτης
μολονότι ἄλλοτε μορφή πολύ ξεχωριστή
στά γράμματα μας, εἶναι σήμερα ἄδικα
λησμονημένος.

Ὁ πατέρας του ἦταν ἀπ' τοὺς δασκά
λους ἐκείνους πού λαμπάδιζαν μέ τή γνώ
ση τους στό χρόνο τῆς τουρκικῆς δου
λείας. Πού κρατοῦσαν τό λαό σέ καρτε
ρία καί πόντιζαν μέ τόν ἰδρώτα τους μιᾶ
ἀξία πνευματική ἀθήνη στή Λέσβο. Ἡ
μάνα του, ἡ Λενίτσα Κέπετζη εἶχε λένε
μεγάλο χάρισμα ἀφηγηματικό. Δεκαεφτά
χρόνιά ὁ Ἐφθαλιώτης χάνει τόν πατέρα
του καί ἀνταποκρίνεται στό κάλεσμα τῶν
κυμάτων πού ξανοίγουν χίλιους-δύο δρό
μους μέ ὑποσχίσεις. Ξηνητεύεται πρῶτα
στήν Πόλη κι' ὕστερα στό Μάνισσα κ' ἔ
λα του τό χρόνο τό περνᾶ στήν ξηνη
τεῖά χωρίς νά τόν ξαναδῆ ἡ Ἱθάκη.

Μαζί μέ τόν Ψυχάρη καί τόν Πάλλη ἀ
νευίζει ἀπ' τή ξένα τή σημαία τοῦ δημο
τικισμοῦ, σάν σημαία ἐνός κινήματος
πλατεῖα, σημασίας πνευματικῆς. Βασι
σμένης στήν ἀνάγκη νά γυρίσουμε στή
λαϊκή παράδοση, νά γυρίσουμε καί νά
μελετήσουμε τόν ἑαυτό μας, τήν ψυχή τῆς
νεοελληνικῆς. Ἀλλά ὁ Ἐφθαλιώτης, πάνω
ἀπ' ὅλα ἦταν γεννημένος λογοτέχνης. Ἀ
πό τοὺς τρεῖς ἀρχηγούς τοῦ δημοτικισμοῦ
εἶναι ὁ περισσότερο λογοτεχνικός. Τήν
ἐμφάνισή του στό ἑλληνικά γράμματα τήν
κάνει κυρίως στό 1889, στόν πρῶτο Φι
λαδέλφειο διαγωνισμό μέ τά «Τραγοῦδια
Ξηνητευμένου». Ἡ ὀρθή αἴσθησις τῆς λαϊ
κῆς μελωδίας, ἡ γνήσια δημοτική τους
γλώσσα ἀπαλλαγμένη ἀπό ξενικῆς ἐπι
δράσεις κ' ἡ χάρις τους, ἔκαναν τά τρα
γοῦδια τοῦτα δημοφιλέστατα.

Πᾶρε μαχαίρι κόψε με καί ρίξε τά κορμά
τια μου
καί ρίξ' τα μέσα στό γιοῦλό.
Ἄπ' τή στιγμή πού μ' ἀφῆρες τόν κό
σμο αὐτό σιχάθηκε
χάθηκε
καί δέν ἐλπίζω πιά καλό.

Κατοπινά ξεχωρίζουν τά «Ἀγάπης λό
για», μιᾶ σειρά ἀπό 32 σονέτα ἀξιολο
γώτατα μέσα σ' ὀλόκληρη τή νεοελληνική
λογοτεχνία. Ἐκφράζουν τόν πόνο τοῦ ποιη
τῆ πού βρίσκεται μακριά ἀπ' τή λα
τρευτή του ἐπιηελόπης. Στό μνημοῦνο
Ἐφθαλιώτη, τῆς 8 Ἰανουαρίου ὁ καθη
γητής κ. Λίνος Πολίτης ὑπέθεσε ὅτι τά
σονέτα αὐτά ἴσως ν' ἀποτελέσουν μιᾶ πη
γή ἐμπνευσης γιά τίς «Πατρίδες» τοῦ Πα
λαμά.

Ἀλλά ἐκεῖ πού περιβάλλει τό ἔργο τοῦ
Ἐφθαλιώτη μεγαλύτερη λησμονία εἶναι
στην πιᾶ ἀποδοτική δημιουργία του. Κι'
αὐτή εἶναι ὁ πεζός λόγος. Μπορεῖ χωρίς
ὑπερβολή νά θεωρηθῆ μαζί μέ τόν Καρ
καβίτσα ἕνας ἀπό τοὺς μεγαλύτερους σμι
λευτές τοῦ νεοελληνικοῦ πεζοῦ λόγου.
Στήν ἀφήγησι δέν τόν φτάνει κανένας.
«Εἶναι στήν ἀφήγησι βασιλιάς» εἶπε μέ
θαυμασμό ὁ Ψυχάρης. Οἱ «Ἠρωϊκῆς Ἱ
στορίες» πού κυκλοφόρησαν σέ τόμο στά
1894 εἶναι τό πιᾶ χαρακτηριστικό του
ἔργο. Ἀνοσθῆναι ὅλη τήν κλωσύνη κι'
ὅλη τήν εὐγένεια καί τήν περφηάνεια τῶν
ἀνθρώπων τῆς Λέσβου. Ὅλη ἡ χάρις κ' ἡ
γλυκύτητα τῆς ἰωνικῆς πατρίδας ξεχύνε
ται στό διηγηματικό αὐτό. Ξεχωρίζουν ἡ
«Στραβοκώσταίνας» κ' ὁ «Μαρίνος Κοντά
ρας». Τό τελευταῖο μεταφράσθηκε ἀπ' τόν
Περνότη στό γαλλικό καί ἡ ὑπόθεσί του
χρησίμευσε τελευταία καί γιά θρόνον
κινηματογραφική ταινία. Στά 1900 δημο
σιεύει τή «Μαζώχτρα», μιᾶ νουβέλλα, πού
ἀποτελεῖ τό πιᾶ ἀρτιο ἔργο του. Μέ τό
«Μαρίνο Κοντάρας» καί τήν «Ἀγγελική»
μεταφράσθηκε στό γερμανικό ἀπ' τόν
Κάρολ Ντίτερικ. Ἐπίσης ἔχουν μεταφρα
σθῆ κι' ἄλλα διηγήματά του στίς κυριώτε
ρες εὐρωπαϊκές γλώσσες.

Ἀργότερα μέ τίς «Φυλλάδες τοῦ Γεροδῆ
μου» καί προπονῶντες τήν ἱστορία τῆς Ρω
μισσίνης, ὁ Ἐφθαλιώτης ἐγκαταλείπει
τήν κυρίως ἀφήγησι καί μεταπηδᾶ στό δῆ
μα τῆς διδασχῆς. Λαχταρά νά φρονηματί
σῃ τό ἔθνος — μέ δλάθε δμως τῆς λογο
τεχνικῆς του ἀγνόητος. Ἀπ' τά καλύτερα
ἔργα τῶν τελευταίων χρόνων τῆς ζωῆς του
εἶναι ἀσφαλῶς ἡ μετάφρασι τῆς Ὀδύ
σειας. Τήν ξεχωρίζει τό τέλειο μεταχειρί
σμα τῆς δημοτικῆς γλώσσας. Οἱ τρεῖς τε
λευταίες ροακωδιες λείπουν. Ὁ Ἀργύρης
Ἐφθαλιώτης δέν πρόφτασε νά τελειώσῃ
τήν ἀπόδοσι τοῦ ἀθάνατου ἔπους τῆς ἑλ
ληνικῆς περιπλάνησης. Λέπει ὁ γυρισμός
τοῦ Ὀδυσσεᾶ. Ὅπως λείπει κι' ἀπ' τή
ζωή τοῦ μεγάλου ταξιδευτῆ ἕνα στερνὸ ὄ
ρασμα τῶν ἐλαίων τῆς Λέσβου. Πέθανε
στό 1923 στό Κάπ νι. Ἀντίσας τῆς με
σημβρινῆς Γαλλίας καί τὸ ἰδεατό δρῆμα
τῆς πατρίδας του, πού τήν ὑπηρετήσε πι
στό κι' ἀκούροστα — κι' ἄς ἦταν μακριά
— χωρίς νά ξεχάσῃ τόν τόπο του.

Τ. ΠΑΝ.

Σήμερα μάλιστα με το δεκανέα μου. Πρωί-πρωί με διάταξε να καθαρίσω πατάτες. Δεν βάσταξα.

— Έγώ πατάτες, κύρ δεκανέα;

— Γιατί; Μπά και θά σου πείση ή ύπάλμη;

— Δεν είμαι κίνα τυχαίο πρόσωπο έγώ κύρ δεκανέα! Ά γησίλαος Βασιλικόζυγκος με τ' όνομα έμπορος μπαχαρικών και διανοήσι...

— Τι;

— Διανοούμενος κύρ δεκανέα! Άνθρωπος τών γραμμάτων με ιστορία και παρελθόν! Έδώ ό δεκανέας υπεχώρησε. Έτρεψε ιδιαίτερη εκτίμησι στους πνευματικούς ανθρώπους και ή δήλωσις μου τόν συνεκίνησε.

— Με συγχωρείς Βασιλικόζυγκε, δεν ήξερα πώς...

— Άμ' αν καθουμαστε να λέμε στον καθένα τι είμαστε!... Έπειτα ένας καθώς πρέπει διανοούμενος δεν μιλάει ποτέ για τό έργο του' αφήνει να τό εκτιμήσουν οι άλλοι.

— Έχεις δικία! Και δεν μου λές, πώς άρχισες; Ποιος σέ παρεκίνησε;

— Είναι όλοκληρη ιστορία κύρ δεκανέα! Παραμύθι! Σωστό παραμύθι!

— Δηλαδή;

— Η Πηνελόπη! Η φιλενάδα μου!

— Λοιπόν; Λοιπόν;

— Μιά μέρα, πού λές, διαβάξα στην Πηνελόπη μιá ατηνί μου προς τό ύπουργείο "Εθνική Οικονομίασ πού ζητούσα άδεια είσαγωγής για τρεις τόνους κοκκινόπιπτερο. Όταν τελείωσα τό διάβασμα άκουσα την Πηνελόπη να λέη:

— Έρείς Άγησίλαε ότι είσαι ταλέντο;

— Τι ταλέντο;

— Νά... δηλαδή γράφεις με εχέριεα και θά μπορούσες εύκολα να γράφης κάτι σοβαρότερο ένα διήγημα, άς πούμε ένα ρομάντσο, ένα μυθιστόρημα.

— Σοβαρά μιλάς;

— Σοβαρώτατα!

Όταν χωρισαμε σκέφθηκα με περισσότερη ψυχραιμία τη γνώμη της Πηνελόπης: Δέν θέ λεις, είπα, να είμαι ταλέντο και να μη τό ξέρω; Και γιατί όχι; Και ρίχτηκα τό ίδιο βράδυ να γράφω κάτι. Σκέφτηκα πάλι όρα και συνέλαβα την ιδέα ένός διηγήματος με πολύ αίσθημα και τα ζημεοώματα τό είχα τελειώσει. Κι' όσο τό διάβαζα, τόσο καλύτερα μου φαινότανε. Έβρε μπράβο, Άγησίλαε! Είπα γα Την άλλη μέρα τό διάβασα σέ δυό υπαλλήλους μου πού τό βρήκανε θαυμάσιο. Περιττό να σου πώ ότι ή αίτησις δεν πήγε την ημέρα αυτή στο ύπουργείο. Τό βράδυ τάδειξα στην Πηνελόπη.

— Έξοχο! Έξοχο! μου είπε όταν τό διάβασε: έσύ παιδί μου θά γίνει μεγάλος! Γράφεσ Γράφε!

Έγραφα πάλι εκείνο τό βράδυ άλλα δυό διηγήματα —δραματικά αυτή τη φορά — πού άρεσαν πολύ στους υπαλλή-

Τό εύθυμογράφημά μας ΔΙΑΝΟΗΣΙ ΚΑΙ... ΠΑΤΑΤΕΣ

Του ΣΠ. ΔΕΜΕΝΑΓΑ

λους μου και στην Πηνελόπη. Ένωσείται πώς ούτε κι' αυτή τη μέρα πήγα τίν αίτησι στο ύπουργείο. Άλλωστε δεν είχα καμμία διάθεσι να ασχολουμαι με τέτοιες δουλειές ενώ ήταν φανερό πώς είχα σφέδρασ όπως λέμε έμεις οι άνθρωποι τών γραμμάτων και αθε φορά πού διάβαζα κάτι δικό μου τάβρισκα θαυμάσιο. Έβρε μπράβο Άγησίλαε! Έλεγα. Έτραβα μπροστά για να δοξάσης τό βασιλικόζυγκέ-κο. Σε δυό μήνες είχα γράφει τριάντα δυό διηγήματα δραματικά δέκα όχτώ έρωτικά και είχα τελειώσει και τό πρώτο μου μυθιστόρημα. Και μυθιστόρημα, όχι άστρια! Τετρακόσιέ ασλί-

δες τού διαγωνισμού πυκνωγραμμένες, όσο για τα κοκκινόπιπτερα και τό μπαχαρικό ούτε τό συλλογίζομαι καν και στο μαγαζι πηγίαινα μόνω να διαβάσω τό χειρόγραφο πού τάβρισκα, πάντοτε έξαιρετικά. Η Πηνελόπη μάλιστα —άθε φορά πού διάβαζε κάτι δικό μου τάβρισκε καλύτερο απ' όλα τ' άλλα. Κι' έγώ καμρινω «Μωρέ... τό Άγησίλαε!» έλεγα και μακάριζα τή Πηνελόπη πού μου άνοιξε τό μάτι.

— Άκουσε, μου είπε μιá μέρα ή Πηνελόπη. Πρέπει να γράφης ένα θεατρικό! Έτσι μόνω θά γίνει όνομαστός! Βρήκα σωστή τή γνώμη της Πη-

— Έρείς Άγησίλαε ότι είσαι — Μιά ντομάτα με δρόκε στο μάτι... Με πήρανε τό ζουμιά!

Περίπετειες τού Άναξιμανδρου

ΤΟ ΜΑΣΟΥΡΙΟΝ

Ω Ζεύ! Άπόλλων! Έλαβον χρήματα από την γραίαν εις συστημένην κατεπειγόντως έπιταγέαν.

Και ούτω εύχαρις προς δέ τυγχάνων καλόν κουμασιον ήλθον εις Άστυ να κατακτήσω κατέν κοράσιον.

Κηί ώ! τού θαύματος μόλις κατέφθασον — όποια Μούσα! — είδον νεάνιδα να πλησιάζη παραλληρούσα.

Θείε! άνέκραξεν και με ήσπασθη μάλλον άκόπως ενώ συγχρόνως με έπισπάτευεν παντοιοτρόπως.

Καγώ γεραίρων εις την καρδίαν έπαίον ούτιον και έφλεγόμεν κι' είχον άνάψη ώς... έμδαρούτιον.

Πλήν ή νεάνις άφου τετρακίς μ' ένηγκαλίσθη «έκομον λάθος!» είπεν αύτικα κι' εξηφανίσθη.

Και τότε είδον πώς είχον χάσει πύλης τό γούριον και τό σπουδαίον μου είχον κλέψει και τό... μασούριον.

Ούτω δέ παίδες έμενον ρέστος και την έπαύριον ήλθον ένθαδε πεσοπορήσας Άθήνας — Καύριον!... Θ. ΑΝΑΞΙΜΑΝΔΡΟΥΣ (Διά τό πιστόν) ΣΠΥΡ. ΔΕΜ.

νελόπης κι' έπεσα με τό μουτρα στο θεατρικό. Σε όκαπέντε μέρες ήταν έτοιμο και τό θεατρικό όχι μέματα! Πεντε πράξεις ζουμερές. Έι, τό μεταξ' οι δουλειές του μαγαζιού δεν ήγγιζαν καλά μό τί μ' ένοιαζε. Σε λίγο θά ήγουν διάσημος.

— Έρείς! μου είπε μιá μερα ή Πηνελόπη. Πρέπει να όρου με τρόπο να άνεβασουμι τό θεατρικό. Άμα άνεβή θά χαλάση κι' μο! Βρήκα πάλι σωστή τή γνώμη της Πηνελόπης κι' έπειτα από πολλές προσπάθειεσ ανακάλεσα ένα συνουσιακό θεατρο πού δέχτηκε να τό παίξη! Ο θεατήρχης μάλιστα ούτε καταδέχτηκε να τό διαβάση.

— Έγώ μου είπε, τό παιζω άρκεί, να μου δώσετε ένα έκποτήριο τή βρυδού και δέκα βραδυές προκαταβολικά. Στάθεκα σκεπτικώς.

— Τι σκέπτεσαι! μου είπε ή Πηνελόπη. Δώσι τό λεπτό άμέσως. Τό έργο θά πείση όπωσδήποτε! Είσαι τάλντο! Είσαι ιδιοφυία!

Την άκουσα πάλι την Πηνελόπη, πούληρα διακόμεις όκαδες πιπτερι πού είχα υπόλοιπο κι' έδωσα τό δέκα έκποτήριο. Σε τρεις μέρες άνεβηκε τό έργο. Είχε μαζευτή όλη ή συνουκία τό πρώτο βράδυ να δη τό σπαραξικόμοιο δράμα «Τό νερωμένο κρασί» και τ' όνομά μου φιγουραρίζε με μεγάλα γράμματα στην είσοδου τού θεατρού. «Άγησίλαε Βασιλοκοζιγκης. Συγγραφεύς». Η πρώτη πράξις τραβέζε καλά, δνίκη ό πρωταγωνιστής τού έργου, κάθησε στην ταβέρνα και φλεοτρίζε με την κόρη τού κατασηματόρη. Σε λίγο, μπήκε ένας άλλος και πειραξε τό κορίτσι: τραβέζε τό περιεστροφο ό πρωταγωνιστής και σκοτώνει τόν άλλο. Και την ώρα πού λιποθυμούσ ή κοπέλλα έπεσε ή αύλαία. Στη δεύτερη πράξι ό πρωταγωνιστής πλησίασε τό κορίτσι: κάτι πήγε να τού πη τό γκαρούνι, μιá με τό περίεστροφο παρτον κάτω. Έρχονται οι άστυσουικοί να τόν πιάσουν σκοτώνει έναν και τραυμάτιζει δυό και την ώρα πού άγκάλιαζε τό κορίτσι έπεσε ή αύλαία.

— Καλά πάμε! σκέφτηκα και κύτταξα από τό εμπάτι της σκηνης για να δω τους θεατάς. Είδα ότι όλοι είχον σπκωθή κι' έφευγαν. Διέταξα άμέσως να σκώσουν την αύλαία και φώναξα προς τό κοινόν:

— Κύριοι! τό έργον δεν έτελείωσε! μη φεύγετε! έχει άκόμη τρεις πράξεις!

— Άκριδός γι' αυτό φεύγουμι! όσπε κάποιος ενώ συγχρόνως σφύριζε δίπλα μου μιá ντομάτα πού ήόκη την πρωταγωνιστρια στο σβέρκο και μιá άλλη δρόκε έμένο στο μάτι και με πήρανε τό ζουμιά. Κατίβασα πάλι γρήγορα την αύλαία και τραβέξα στα παρασκηνία. Έκει δρόκη την Πηνελόπη.

— Είσαι ταλέντο Πηνελόπη: τή όώρησα τ' μπαί κι' έ... Συνέχεια εις την 32 σελίδα

ΕΜΠΝΕΥΣΜΕΝΗ

ΗΜΕΡ. Δ)ΓΗ Δ)ΤΟΥ ΒΧΙ)Γ.Ε.Σ.

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΑΓΩΝΑΣ ΤΟΥ 596.- Τ. Π.

ΜΑΚΡΟΝΗΣΟΥ

Ημερησία Διαταγή ΒΧΙ)Γ.Ε.Σ. 10—6—49

1. Το 596 Τ. Π. μας απειλείειν ονομαστικήν κατάστασιν των απεικνιών του, ως έλαχε κατά τας από 1.4.49 μέχρι 23.5.49 εναντίον των Κ. Σ. σκληράς μάχας εις περιοχήν Γράμμου :

Είναι Νεκροί :	13
Έξαρνιαθέντες	7
Τραυματίαι	58

2. Η νέα ηρωική αυτοθυσία των Μακρονησιωτών του 596 Τ. Π. αποτελεί την πλέον κατηγορηματικήν απάντησιν εις τας άγριώδεις όφιμους φιλερηνικές επίκλησεις των άθλιών υπολειμμάτων των έπιβουλεύων της έθνικής μας άκερσιότητος και της έθνικής μας έλευθερίας.

3. Αποτελεί μίαν σκληράν απογοητευσιν διά την Κομμουνιστικήν συνοδοιπορίαν ή όποια καταβάλλει άπεγνωσμένας προσπάθειάς ινα περισώσει τή πανικόδμητα υπολείμματα των αναρχικών όρδών με τή γνωστή από τή παρελθόν παρραπλανητικά συνθήματα της «Συμφιλίωσης».

4. Τό τίμιον αίμα των ηρωικών παιδιών της Μακρονήσου καλεί εις συναγεμώμεν όλους έκείνους τούς νέους Έλληνας, οι όποιοι κατά την διάρκειαν μιάς τραγικής Έθνικής συμφοράς, μέσα εις την πνιγνράν ατμόσφαιραν των καπνίζόντων έρειπίων της καταστροφής, υπέστησαν δίαιον ψυχολογικών κλισισμών και έγιναν άδουλος μάζα εις την διάθεσιν της Κομμουνιστικής Προπαγάνδας.

5. Εμπρός εις τας εκατόμβας των θυσιών του ιερού μας αγώνος ως στοθώμεν άκίνητοι σιωπηλοί και υπέρθενοι. Όλοι οι Έλληνες δι' έν λεπτόν ως αναπολήσωμεν έπτασιασώς την μεγαλιόδη Ιστορίαν μας και ως δομήσωμεν με νέας δυνάμεις πρός τή εμπρός όλοι μαζί, ως εις άθωωπερ, εις τόν πέρ πάντων αγώνα διά την ολοκληρωτικήν συντασίδη των έθνών της πατρίδος.

6. Η Ιστορία πού γράφεται με αίμα δέν περιμένει τούς διατακτικούς. Έκείνο πού έδωσαν την ζωήν των εις τή όραση της γαλαλαέκου, αναμένουν έναντίως την δικαιοσιν της θυσίας των.

Η μνήμη των ως είναι αιώνιας.

Γ. ΜΠΑΓΡΑΚΤΑΡΗΣ
Συντάχης
Διευθυντής Δίνας ΒΧΙ

ΠΑΝΘΕΟΝ ΗΡΩΩΝ

Κατά τας τελευταίας έπιχειρήσεις του 596 Τάγματος Πεζικού εις την έθνικήν επαλίην του Γράμμου, έπεσαν ηρωϊκώς μαχόμενοι οι κάτωθι Μακρονησιώται πολεμισταί και εισηλθον διά της υπέρχου θυσίας των εις τή Πάνθεον των μεγάλων ήρώων και μάρτυρων της έλληνικής ιδέας.

- 1) Στρ. Σιμιτζής Παναγ. Σπλήου έξ Άμαλείας Ήλίας, έπεσε τήν 5)4)49 εις Τρία σύνορα.
- 2) Στρ. Γκάτσας Νικ. Ιωάννου εκ Στατιστής Κοζάνης έπεσε τήν 5)4)49 εις Τρία σύνορα.
- 3) Στρ. Τσακίρης Εύστρ. Ιωάννου εκ Βορού Λιάθου, έπεσε τήν 7)4)49 εις Ταμπούρια.
- 4) Δεκ. Κακοριάς Δημ. Αποστόλου εκ Γλύνας Τρικάλων, έπεσε τήν 8)5)49 εις Προφ. Ήλια.
- 5) Στρ. Νανούλης Βασίλ. Χρήστου έξ Άγίου Γεωργίου Λαρίσης, έπεσε τήν 8)5)49 εις Προφ. Ήλια.
- 6) Λοχ. Κοσμοδέλης Γεώργ. Σταματιου έξ Άγίας Παρασκευής Χαλκιδικής, έπεσε τήν 13)5)49 εις Μυροβλήτην.
- 7) Στρ. Λαδέσης Στέργιος Μαργαρίτης εκ Στεφανοδικίου Λαρίσης, έπεσε τήν 5)4)49 εις Τρία σύνορα.
- 8) Στρ. Τσάτοικας Λάζ. Δημητρίου εκ Μελιττης Φλωρίνης, έπεσε τήν 5)4)49 εις Προφ. Ήλια.
- 9) Στρ. Βουμέλης Εύστρ. Άθανασίου εκ Πηγής Μυτιλήνης, έπεσε τήν 19)4)49 εις Προφ. Ήλια.
- 10) Λοχ. Φατσης Εύάγγελος Ιωάννου εκ Καρδαμύλων Χίου, έπεσε τήν 6)4)49 εις Νιάσα.
- 11) Δεκ. Παπροσπυράτουλας Ιωάν. Σπυριδωνος εκ Κρινοφύτου Άχαίας, έπεσε τήν 6)4)49 εις Νιάσα.
- 12) Δεκ. Διαμάντης Αντών. Κωνών εκ Ναούσης, έπεσε τήν 7)4)49 εις Ταμπούρια.
- 13) Στρ. Παπαϊωάννου Κυριάκος Νικολάου εκ Συκεών Θεσσαλονίκης, έπεσε τήν 25)4)49 εις Νιάσα.

Ό «Σκαπανέος Μακρονήσου» συλλυπείται θερμάς τούς οικείους και συγγενείς των πεσόντων και με ελπίδας όποδίδει άόσον τιμής εις τή θυσίαν των Μακρονησιωτών μαχητών.

ΜΟΡΦΕΣ ΠΟΥ ΦΕΥΓΟΥΝ

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Ό Άγωνιστής - ό Πολιτικός - ό Άνθρωπος

Ό γηραιός πρεσβύτες Πρωθυπουργός Θ. Σοφούλης μετ ήμιν πενηντοετασίαν γονίμων κι' ώραιαν πατριωτικήν αγώνων, εισήλθεν από της 24ης π. μηνός εις την Άθανάσιαν, κατανοώσας και την ύσάτην του ικμάδα εις την ύπηρεσίαν του Έλληνικού Έθνους. Ό Θεμιστ. Σοφούλης δέν ύπηρεξ μονον άρχηγός κόμματος. Υπήρξε μορφή καθολική και πανελληνία μορφή πού άνήκει σ' όλους διότι δι' όλους ήγωνίζετο και υπέρ όων διεξήγε τούς ώραίους αγώνας της ήθικής κι' έλευθερίας.

Έσκίνησε από τή Βαθύ της Σάμου όπου ειδε τή φώς τή 1860. Έσπούδασε Άρχαιολογίαν εις Άθήνας και Γερμανίαν και τέλος μετ εύδοκίμους σπουδάς και την δημοσίαν διαφόρων περιπουδασίαν πραγματείαν, έγινε κώτατος ύφηγητής της Άρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Άθωνών. Όμως τή 1900 στάθηκε σημαντικό στή ζωή του ανθρώπου πού προώριεται νά διαδραματίσει τήσων σοβαρόν ρόλον εις την ζωήν του Έθνους. Η ιδιαιτέρα του πατρίς, ή Σάμος, έστένθη υπό τόν τουρκικόν ζυγόν και ό φλογερός πατριωτισμός του ώδήγησε τή δήματά του πρός τή έκεί. Έτσι έχασεν ή Άρχαιολογία έναν άκάματον έργατην, αλλά ή πατρίς εκίρδισεν έναν ύπερονον αγωνιστήν. Συγκρατεί άμέσως επαναστατικήν ομάδα και άποδύεται με άυταπάρνησιν εις τόν αγώνα. Ό δρόμος μακρός και οι θυσίες άμετρας. Τέλος ή νίκη στεφανώνει τούς αγωνιστάς, ή Σάμος επανέρχεται εις την άγκάλην της μητέρας Έλλάδος και ό Θ. Σοφούλης γίνεται κτήμα και ίνδαλμα του Πανελληνίου. Τή 1915 στενός συνεργάτης του Έλ. Βενιζέλου, πληρέζυσιος της Σάμου και Πρόεδρος της Βουλής των Έλλήνων μέχρι του 1920. Έκτοτε και μέχρι του θανάτου του πρωταγωνιστής και σέμνωμα της πολιτικής κοινότητας. Κατά τόν χρόνον της τελευταίας διπλής μεταπολεμικής πρωθυπουργίας του, με άυταπάρνησιν και απαράμιλλον σφρίγος, αναπτύσσει όλας τας υπό τή δάρος του χρόνου δυνάμεις του, έμπνέει και καθοδηγεί τή Έθνος εις την όδόν του λυτρωμού. Η παρουσία του ίδιου έν τώ μέσω του μαχομένου έθνικού μας στρατού, προκαλεί ένθουσιασμόν και ρίγη συγκινήσεως. Τέλος πίπτει ως εύροκος μαχητής επί των επάλξεων όρθιος και εισέρχεται διά της υπέρχου θυσίας του εις τή πάνθεον των ήρώων και εις τας δέλτους της Ιστορίας ως ύπόδειγμα υπέρχου και άκάμπτου μαχητού.

Η μνήμη του θα είναι αιώνια

ΤΟ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΜΑΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΚΑΙ ΟΙ ΨΕΥΔΟΛΟΓΙΕΣ ΤΟΥ Κ.Κ.Ε.

Το ΚΚΕ έκτός απ' τ' άλλα ψευδοσυνθήματά του, που από καιρό σε καιρό ερριχνε και ρίχνει, για να ξεγελάσει τους άφελους και να τους παρασύρει στα δίχτυα του, άπευθυνόμενο και προς τους αγρότες, μεταξύ των πολλών υποσχέσεων, που δίνει για την καλύτερη θέση της ζωής τους τους λέγει και τούτα «Ακολουθείστε με, γιατί μόνο εγώ θα σας δώσω τα χωράφια, που έχουν οι τσιφλικάδες και που από τότε, που άπελευθερώθηκε η Ελλάδα, από το 1821 δηλαδή και δώ δεν μοιράστηκαν στους φτωχούς και άκτημόνες».

Αν όμως σήμερα πραγματικά υπάρχει ένα τέτοιο ζήτημα, αν αυτά, που λέγει το ΚΚΕ είναι αληθινά ή ψεύτικα, αυτό θα μας το δείξουν οι επίσημες στατιστικές, τα πραγματικά άναμφισβήτητα γεγονότα, που έρχονται να άνατρέψουν τις ψευδολογίες του ΚΚΕ, και να γνωρίσουν στον καθένα, που ίσως και δικαιολογημένα δεν το ήξευρε, πώς το αγροτικό πρόβλημα της Ελλάδας από καιρό ήδη βασικά έχει λυθεί και συνεπώς δεν στέκεται σαν ζήτημα γύρω από το οποίο γίνεται τέτοια δημοκροπία.

Αλλά άς δούμε όμως λεπτομερώς πώς και πότε λύθηκε σχεδόν καθ' όλοκληρίαν αυτό το πρόβλημα.

Όπως και σήμερα, έτσι πολύ περισσότερο τότε, που άπελευθερώθηκε από τον Τουρκικό ζυγό με την επανάσταση του 1821, η χώρα μας βασικά ήταν αγροτική.

Το επαναστατημένο έθνος δικαιο πολέμου μόλις τέλειωσε νικηφόρος το άγώνα του, κατέλαβε τα κτήματα των Οθωμανών και του Οθωμανικού Δημοσίου, τα όποια κάποτε είχαν καταλάβει οι Οθωμανοί, ως κατακτήται.

Τα κτήματα αυτά δημευθέντα άποτέλεσαν με το όνομα «Εθνικά κτήματα» περιουσία του κράτους. Με ένα ψήφισμα το 1821, η χώρα ανεγνώρισεν, σαν ιδιοκτησίες των κολλήγων τις καλύδες και τα σπύτια, όπου κα.οικοούσαν, κατόπιν δέ μ' ένα άλλο το 1832 παρεχώρησε σε κάθε Έλληνική οικογένεια εθνική γη, που υπολογίστηκε σε μικρή άξια πληρωτά σε 33 χρόνια. Έτσι από το τέλος της επαναστάσεως μέχρι την προσάρτηση της Θεσσαλίας, που έγινε το 1881, το κράτος άντιμετώπισε το αγροτικό πρόβλημα και το έλυσε ίκανοποιητικά, άφου, όπως άναφέραμε παραπάνω, σε κάθε άκτημένο παρεχώρηθη εθνική γη, η όποια τότε περιλάβαινε το μεγαλύτερο μέρος της όλης κολλιεργουμένης έκτάσεως.

Το Έλληνικό όμως κράτος εύρεθη κυρίως προ αγροτικού ζητήματος μετά την προσάρτηση της Θεσσαλίας (1881).

Οι αγρόται της Θεσσαλίας είχαν έλπίσει, ότι άπελευθερωθέντες πολιτικώς, θα άπελευθερώνοντο και απ' την κυριαρχία των τσιφλικούχων και ίδιων των Τούρκων, όπως ακριβώς είχε γίνει με την άπελευθερωθείσαν διά της επαναστάσεως λοιπήν Ελλάδα.

Η έλπίδα τους όμως ήταν ματαιία και τούτο, γιατί η Ελλάδα —άφου η άπελευθέρωσις της Θεσσαλίας δεν έγινε επαναστατικά— ανεγνώρισεν την ιδιοκτησία των Τούρκων στην σύμβαση, που είχε κάνει με τους Τούρκους, όταν η Θεσσαλία παρεχώρηθη.

Αλλά τσιουτοτρόπως εξακολουούσε η δουλεία και η, έσθλασις των κολλήγων έσυνείχεται. Αλλά και από πλουτολογικής άποφεις αυτή η κατάσταση ήταν άσυμφορα. Έτσι ο τότε πρωθυπουργός της Ελλάδος Δελλυγιάννης και ύστερα άπο τις δικαιολογημένες διαμαρτυρίες των κολλήγων έστράφη προς την μόνη ριζικήν λύσιν του ζητήματος, την άναγκαστικήν άπαλλοτριώσιν.

Η έπιφύησις όμως των νομοσχεδίων, που είχε υποβάλλει έματαιώθη λόγω της ίσχυρας άντιδράσεως των Τούρκων τσιφλικάδων και το αγροτικό ζήτημα επανεφέρθη προς συζήτησιν ύστερα από την επανάστασιν του Γουδιού (1909).

Πάντως ο όλο αυτό το χρονικό διάστημα το κράτος προσπάθησε με διάφορα μέσα να άμβλύνη τις διαφορές του αγροτικού κόσμου, εξαγοράζων και διανέμων διάφορα τσιφλικά όπως π.χ. του Χαροκόπου, το Στεφανοάκεια, του Τόπουλου, του Καρταλή κλπ. Ίδρυσαν το Θεσσαλικόν Γεωργικόν Ταμείον για την τακ.υποψη αούτων των άγορών και διανομών και την άποκατάστασιν των άκτημόνων.

Η κυβερνήσις Βενιζέλου μετά την σχητικήν τροποποίησιν του Συντάγματος κατ' άρχάς (1912) εξαγόρασε διά του Θεσσαλικού Γεωργικού Ταμείου τα κτήματα του Ζάππα στην Θεσσαλία καθώς και άλλα Τουρκικά του Σουλτανικού Στέμματος.

Όστε μαζί μ' αυτά, που άναφέραμε προηγουμένως είχαν διανεμηθη περί τα δύο (2) εκατομμύρια στρεμμάτων, όπου και άπεκατεστάθησαν οι ντόπιοι γεωργοί και αυτοί, ποι' κατά το 1906 είχαν έρξει από την Ανατολική Ρωμυλία και Ρουμανία, εκδιωχθέντες απ' αυτά τα μέρη.

Μετά τους Βαλκανικούς πολέμους 1912—1913 και τον Α Παγκόσμιο Πόλεμο 1914—1918 το αγροτικό ζήτημα ίνεφανισθη εις μεγαλύτεραν κλίμακα. Και τούτο, διότι εις την Ελλάδα προσαρτήθησαν η Μακεδονία—Θράκη και Ηπειρος, όπου έπικρατούσε ά μεγάλη ιδιοκτησία των τσιφλικούχων. Το αγροτικό ζήτημα ίνετείνετο, λοιπόν, και πέραν της Θεσσαλίας η δέ επαναστατική κυβερνήσις της Θεσσαλονίκης (1917) έμπνευσμένη από τας φιλελευθέρας άρχάς του Μεγάλου Έυυλμου και συναισθανομένη τας ύποχρεώσεις της έναντι του άγωνισθέντος αγροτικού κόσμου, εξέδωκε 3 άναγκαστικά διατάγματα.

Έτσι ο ρυθμός της άπαλλοτριώσεως ίκολούθησε τον εξής δρόμον: Μέχρι το 1923 είχαν άπαλλοτριωθη 76 τσιφλικά για την άποκατάστασιν των άκτημόνων κολλιεργητών. Το 1923 άπαλλοτριώθησαν 642 τσιφλικά, και το 1924—25 άλλα 561, άπεκατεστάθησαν δέ 130.000 οικογένεια άκτημόνων κολλιεργητών η έχόντων άνεπαρκή κλήρον.

Όμως παρ' όλην την έπιτυχή αυτήν προσπάθειαν του κράτους το αγροτικό ζήτημα από το τέλος του 1922 παρουσιάζεται με όξύτεραν μορφή λόγω της άνάγκης εις την όποιαν εύρεθη η Ελλάδα να άποκαταστήσει τους Έλληνες πρόσφυγας της Μ. Ασίας—Ρωσσίας και άλλων περιφερειών. Το ζήτημα αυτό ήταν ένα από τα δυσκολότερα εθνικά και κοινωνικά προβλήματα, που άντιμετώπισε η Ελλάδα στην μακροαιών ιστορία της.

Για να γίνει αυτό άντιληπτό άρκεί να

πούμε, ότι η χώρα μας έξηντλημένη από έναν μακροετή πόλεμον, με έναν πληθυσμόν 5 εκατομμυρίων ύπερχειρή άποτόμωσιν να άποκαταστήση 1.250.000 ύμιοεθών.

Χάρις όμως στα δραστήρια μέσα που έλήθησαν η Ελλάδα κατώβρωσε σε διάστημα όλίγων ετών να άφομοιώση εθνικά—κοινωνικά και οικονομικά όλόκληρον τον τεράστιον τούτον πληθυσμόν και να παραουσιάση άξιοθωμάστων έργων.

Διετέθησαν 8.400.000 στρέμματα (το μεγαλύτερο μέρος αυτών προήρχετο από τα κτήματα των άνταλλαξιμών Τούρκων—Βουλγάρων) και επ' αυτών έγινε αγροτικό, έποικισμός 145.750 οικογενειών. Ίδρύθησαν δέ 1957 νέαι κοινότητες και χωραιοισμύ.

Η συνολική εικόνα από το έποικιστικό έργο μας παρουσιάζεται ως εξής:

Μέχρι το 1939 είχαν άποκαταστήθει γεωργικώς εν συνόλω 303.793 οικογένεια.

Έτσι στρεφόμενοι στην άπογραφή το 1929, η όποια παρουσιάζει 760.000 περίπου ιδιοκτητίας άρχηχων γεωργικών έπιχειρήσεων βλέπουμε, ότι τα 40% των ιδιοκτητιών κολλιεργητών της Ελλάδος άποτελούντο από νέους άποκτησαντας την γη τους βάσει της αγροτικής μεταρρυθμίσεως.

Η συνολική έκτασις των μέχρι το 1940 όρστικώς διανεμηθέντων αγροκτημάτων άνερχεται σε 23.300.000 στρέμματα, άπομένουν δέ για όριστική διανομή άλλα αγροκτήματα 8.500.000 στρεμμάτων.

Κατά συνέπειαν η υποβληθείσα εις άπαλλοτριώσιν συνολική έκτασις θα άνέλθη εις 31.700.000 στρέμματα + 600.000 στρέμματα, τα όποια άξιοποιήθησαν και διανεμήθησαν εις άποκατασταθέντας άκτημόνας κολλιεργητάς διά της άποξηράνωσεως των λιμνών και έλών της Μακεδονίας. Φθάνομεν έτσι σ' ένα σύνολο 32.300.000 στρεμ. έναντι συνολικού γεωργικού έλλειψους της χώρας 61.600.000 στρεμ.

Δηλαδή αι υποβληθείσαι εις την αγροτικήν μεταρρυθμίσιν έκτάσεις άνέρχονται πτά 53% του γεωργικού έδάφους της χώρας μας.

Η Ελλάδα ύστερα απ' αυτήν την άπαλλοτριώσιν, που άλλαξε ριζικά την αγροτική της όψη, έγινε χώρα της μικρής ιδιοκτησίας.

Σχεδόν όλα τα μεγάλα τσιφλικά έτεμοχισθησαν, έκτός ελαχίστων, και συνεπώς από την σύντομη αυτή άνασκόπηση του αγροτικού μας προβλήματος όλοφωρα άποδεικνύεται ότι αι ίσχυρισμοί του ΚΚΕ ήταν και είναι ψεύτικοι.

Ασφαλώς τους γεωργούς μας τους άπασχολούν άρκετά ζητήματα, που από τη λύση τους εξαρτάται και η βελτίωσις της παραγωγής μας και η άνύψωσις του βιωτικού έπιπέδου των.

Το νικηφόρο τέλος του σημερινού άγώνος μας έναντι των Έσμοκομμουνιστών, χωρίς άμφβολία και με την βοήθεια των μεγάλων μας συμμάχων, θα δώση στους ύπευθύνους κυβερνήτας τον χρόνον να άπασχοληθούν και με αυτά. Και γρήγορα ό Έλλην αγρότης άπληλαγμένος από την χατζάρα και την πληθασία των ληστοςμωριτών θα δη καλές μέρες.

στρ. ΒΑΤΜΑΝΙΔΙΣ Ι ΡΗΓ ΟΡΙΟΣ

ΕΘΙΜΑ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΕΙΣ ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΟΥ

Κάθε τον άλωνάρη
εύτυχία όλα το χρόνο

‘Άλωνάρη τον λέμε μεϊς οι ‘Έλληνες, ό παλιός κόσμος, τον μήνα ‘Ιούλιο. Λατινικο-Ρωμαϊκή είναι ή προέλευση του όνόματος. Πρόκειται άσφαλώς για τον αυτοκράτορα των Ρωμαίων ‘Ιούλιο Καίσαρα που έπέφερε τη γνωστή μεταρρύθμιση στο ήμερολόγιο. ‘Όμως επειδή είναι ό μήνας των άλωνιών, τον βάφτισε ή λαϊκή παράδοση άλωνάρη.

‘Ο ήλιος πυρώνει. Φλέγεται το σύμπαν. Σωστό καμίνι ή άτυμόσφαιρα. Μας τσουρουφλίζει κανονικά. Στις πολιτείες λιώνει ή άσφαλτος. ‘Η ήλιση μιά κι’ ό πάγος παρουν και δίουν. Οι δουλευτάδες του κάμπου φοράνε πλατύγυρες χοντροφτιαγμένες φάβες. Οι κοπέλλες κρύβουν τά χιονάτα κάλλη τους, σωστές νεράιδες, άπ’ τό λιοκάμα, τυλιγόντάς τα μ’ άσπρoμάντηλα.

Στις χαρές του είναι ό γεωργός. Συγκομίζει τη σοδειά του. Κάματοι και μόχτοι κι’ ιδρώτας και χτυποκάρδια, τούτο τό μήνα αξιοποιούνται. Και γεμίζουν τ’ άμπάρια από λογιής-λογιής καρπού. Καμαρώνει ό άλωνιστής τον εύλογημένο θησαυρό, συγκεντρώνοντάς τον γύρω σ’ άπλόχωρο τ’ άλώνι σέ χρυσαφένιες θυμωμένες. Τ’ άλογα καταϊδρωμένα, στο τρέλλο τους κλωθογύρισμα σέρνουν τη δοκάνα. Με τέχνη και σκελτάδα τά κουμαντάρει ή άμορφη κοπελλιά. Τό κρυστάλλινο τραγούδι τους άντηχεί πέρα ως πέρα.

Με τό λιόγευμα αρχίζει τό λύνισμα. Τό δου.ισιο άγέρι, με τ’ ανάλαφρο φύσημά του, ξεχωρίζει τ’ άχυρο άπ’ τό στάρι. Σωρός δλόκληρος κείται στή μέση τ’ άλωνιού τό γέννημα. Εύλογημένες στιγμές! Είναι ή άμοιβή του Θεού! Πληρώνει προπούμενα τον τίμιο ιδρώτα της δουλειάς. Σακκιάζεται ύστερα ό καρπός, άμπαριάζεται, κι’ ό νερόμυλος κάμνει τό πρωτάλεσμα. Και μετά μοσχομουρίζει ή γειτονιά άπ’ τά πρωτόψωμα, τις κουλούρες όπως σέ πολλά μέρη συνθίζουνε νά τά λένε. Κι’ ή γιορταστική άτυμόσφαιρα του ειδυλλιακού ‘Ελληνικού χωριού άντηχεί άπ’ τό χαρούμενο τραγούδι των πιτσιρίκων:

Θερκίζτι άλωνίζτι
κι’ έμένα κλικι κύμικι
στήν δούση νά του δάντι
νά έρτου νά του πάρου
νά κάτσου νά του φάου
νά πέσου νά πεθάνου.

Γύρω από τό πρωτόψωμα ύπάρχουν ένα σωρό λαϊκά έθιμα. Κάθε περιοχή έχει

(‘Άλωνάρης γιαλιστής)

τά δικά της. ‘Ετσι σέ μερικά μέρη τό πρωτόψωμα τό πρωτατρώγει ή άργατιά με τά γαρύματα και πριν νάβγη ό ήλιος. Σ’ αυτήν άνήκει ή τιμή αυτή, μιά που πάλαψε σκληρά με τη μάνα γής άλοχρώνης. ‘Άλλού τό πρωτόδινον νά τό φάει τά καματερά τά ζά σαν που αυτά πρωτοδούλεφαν, όργώνοντας, σβαρνίζοντας, σπέρνοντας κι’ άλωνίζοντας, και κόπιασαν περισσότερο. Κι’ άλλου πάλι τ’ άφήνουν τό πρωτόψωμα άπ’ τη βαθειά χαραή στις δούσες. Γιατί άρα γε;

Μά ή κόφα τ’ Άλωνάρη γιαλίζει και τις σταφυλόφυτες γι’ αυτό και τον λένε και Γιαλιστή. ‘Ακόμα ζαχαρώνει τά σύκα. Στά περβόλια γαρές και γέλια. Τά καλάθια και τά κοψίνια γιομίζουν από κίτρινα και μαύρα μελιστάλαχτα άμπελίσια εύκα.

Της ‘Αγία-Μαρίας εύκα
και τ’ ‘Αη-Λιώς σταφύλι
και τ’ άγιου Παντελεήμονα
γεμάτο τό κοψίνι.

Οι τραλαλιτζίτριάδες την περουν με
τ’ άδιάκοπα τραγούδι και ξεκουφαίνουν

την άργατιά σαν πάει νά αναπάση τά κουρασμένα άπ’ τό μόχτο κορμιά στον παχύ τον ίσκιο. ‘Η κόφα του καλοκαιριού κρατάει ως τ’ ‘Αη-Λιώς. ‘Από κει και πέρα πέφτει.

Τ’ ‘Αη-Λιώς
γυρίζει ό καιρός άλλιως.

Για τον άλωνάρη ακόμα ένα σωρό λέγονται και διηγούνται.

Τά λογιής-λογιής φαντάσματα που πλάθει με την πλούσια φαντασία ή λαϊκή ψυχή γυροφέρνουν δώθε-κειθε και ξελημεριάζουν στις δροσερές σπηλιές και στους παχιούς τους ίσκιους. Οι διαβόλοι περιοδεύουν τ’ άλώνια, τους μύλους, τά κατάφορτα άπ’ τά φρούτα δέντρα, άφήνουν χορούς και γλεντοκοπάνε. ‘Ακόμα οι άμορφες νεράιδες κυκλοφοράνε ανάλαφρα στις δροσερές ρεματιές και τις κρυστάλλινες πηγές για νά μάσχοπλύνουν τά ιδρωμένα φορέματά τους.

‘Υστερα άπ’ όλα αυτά, τά κάθε λογιής έξορκια είναι στην ήμερησία διάταξη. Μ’ αυτά εξασφαλίζεται ή προστασία και ή άσφάλεια άπ’ τους κινδύνους των άγερικών. Θα μπορούσαμε νά πούμε κι’ ένα σωρό άλλα για τον Άλωνάρη, μά σταματώ για νά μη τον πολυφορτώσουμε.

ΑΡΑΜΠΑΤΖΗΣ ΑΘΑΝ.

ΤΑ ΚΟΘΩΝΙΑ

ΣΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

—Μπράβο παιδι μου. Διαβάεις. Μά οι συνάδελφοί σου έχουν την ίδια δίωα;
—‘Όχι στρατηγέ μου. ‘Η ύδροφόρος έργεται κάθε μέρα!

ΣΤΗ ΘΕΩΡΙΑ

—‘Εάν βρης μιά νάρκη στο δρόμο σου Κουτόπουλε τί θα κάνης;
—Θά την πάω στο Γραφείο ‘Απωλεσθέντων ‘Αντικειμένων, Κυρ Λοχαγέ!

ΟΙ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ κ. ΚΕΝΕΘ ΛΙΝΤΣΕΙ· κλπ.

Είς τας 4 'Ιουνίου ἐπεσκέψθησαν τὰ Τάγματα Μακρονήσου οἱ κ. κ. Κένεθ Λίντσει, Ἄγγλος θαυματοποιός, τῆς υπουργός, ὁ Σωτήρης στρατιωτικὸς ἀκόλουθος συνταγματάρχης κ. Μπούρμαν καὶ ὁ Ἀστυνόμος ἱατρός κ. Βίβη του Διέθνους συμβουλίου ὑγείας ἀνοδοπέμοιο ὑπὸ τῆς Διευθυντῆς τῆς ΒΧΙ)ΓΕΣ συνταγματάρχου κ. Γ. Μπαϊρακτάρη καὶ τῆς συζύγου του.

Οἱ ὄπλιται τῶν Μονάδων ἐπεφύλαξαν ἐνθουσιώδη ληθοδοχίαν εἰς τοὺς ἐκλεκτοὺς ἐπισκέπτας.

Οἱ ξένοι μὲς μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐ ἐσκεψθησαν καὶ τὰς εγκαταστάσεις τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ ὡς καὶ τὰ γραφεῖα Τύπου καὶ Ραδιοφωνίας ἀποκομίσαντες τὰς καλύτερας ἐντυπώσεις.

Ὁ κ. Κένεθ Λίντσει ἀνταπαντῶν εἰς γενομένην πρωφώνησιν ὄπλιτου εἶπε μεταξὺ τῶν ἄλλων ὅτι ἡ Ἄγγλια δὲν θὰ ξεχάσῃ ποτὲ τὴ συνέβησιν ἐν Κρήτῃ καὶ ὅτι θὰ κάμῃ τὸ πανθὸν διὰ νὰ βοηθήσῃ τὴν Ἑλλάδα. Ὁ Ἀγγλικὸς λαὸς βρίσκεται δίπλα σας ἐναντίον τοῦ κομμουνισμοῦ.

Οἱ ἐπισκέπται παρεκάθησαν εἰς γεῦμα εἰς τὴν λέσχην τοῦ ΒΕΤΟ, ὅπου ἐξετελέσθη ἀπὸ τὸν μουσικὸν καὶ χορευτικὸν συγκρότημα καλλιτεχνικὸν πρόγραμμα. Ὑπὸ τὰς ζητωκραυγὰς δὲ τῶν ὄπλιτῶν, οἱ φίλοι μας ἀπῆλθον μὲ τὰς καλύτερας ἐντυπώσεις διὰ τὸ ἔθνικόν καὶ ἀναπλαστικὸν ἔργον τῆς Μακρονήσου.

Οἱ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΙ κ. ΧΙΟΥΪ ΚΑΙ ΡΟΥΦΙΝ.

Στις 20 'Ιουνίου ὁ Διευθυντῆς τῆς ΒΧΙ)ΓΕΣ συνταγματάρχης κ. Γ. Μπαϊρακτάρης μετὰ τῆς συζύγου του ἦλθε ἐπὶ τὴν Μακρονήσον πρὸς ἐπίλυσιν ὑπερσπαστικῶν ζητημάτων. Ὁ κ. συνταγματάρχης συνῴδεναν καὶ ἐκλεκτοὶ ἐπισκέπται μεταξὺ τῶν ὧν οἱ Ἀμερικανοὶ δημοσιογράφοι κ. κ. Χιούϊ καὶ Ρουφίν, ὁ Διευθυντῆς Διεθνῶν Ἐρυθροῦ Σταυροῦ κ. Λαμπέρ, μετὰ τῆς συζύγου του καὶ ἄλλοι. Οἱ ἐπισκέπται ἀπεβιβάσθησαν εἰς Γ.Κ.Π.Α. ἀπ' ὅπου συνοδοπέμοιοι καὶ ἀπὸ τὸν Γεν. Στρατοπεδάρχην συνταγματάρχην κ. Ἐξαρχάκου μετέβησαν εἰς τὰς Μονάδας Τάγματος. Μέσα εἰς ἀτμόσφαιρα συνουμένη ἀπὸ ἔθελικῆς ἐκδηλώσεως, οἱ ἐκλεκτοὶ ἐπισκέπται παρακολούθησαν ἀπὸ κοντὴ τὴν ἀναμορφωτικὴν ἐργασίαν. Τοὺς ξένους προσεφώνησαν στρατιῶται τῶν μονάδων εἰς τοὺς ὧν οἱ ἀνταπαντῶντες οἱ Ἀμερικανοὶ δημοσιογράφοι ἐξέφρασαν τὸν θαυμασμὸν τοὺς γιὰ τὸ ἔργον τῆς Μακρονήσου. «Εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, εἶπαν, σπουδάζομεν ἀρχαία Ἑλληνικά. Ἐυθὰ μὲ ν' αγαπήσῃ τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰδείξαι πάντοτε ἐνθουσιώδη γιὰ τὸν ἀγῶνα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, πῶς εἶναι ἀγῶν γιὰ τὴν ἐλευθερίαν ὅλου τοῦ κόσμου. Ἐτύχασε εὐτυχῆς εἰς λίγας μέρας τοῦ ἔργου ἐπὶ τῆν Ἑλλάδα γιὰτὶ μὲς διδοῖται ἡ τοκοκρατία νὰ ἐπισκεφθῆται τὴν Μακρονήσον. Εὐχόμεθα νὰ δοῦμε συντομὰ μὴ Ἑλλάδα εὐτυχισμένη καὶ εἰρηνική».

Ἡ ΣΧΟΛΗ ΔΙΑΦΩΤΙΣΤΩΝ

Τῆν 22αν 'Ιουνίου ἐπεσκέψθησαν τὰς Μονάδας Μακρονήσου ὁ Διευθυντῆς τῆς Β5 Γ.Ε.Σ. συνταγματάρχης κ. Κωστόπουλος μετὰ 30 ἀξιωματικῶν τῆς δευτέρας σειράς τῆς σχολῆς διαφωτιστῶν Γ.Ε.Σ. Ἡ ἐπισκεψὶς τῶν ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν ἀπέβλεπε κυρίως εἰς τὴν ἐκ τῶν πλησίον μελέτην τοῦ τρόπου τῆς διαπαιδαγωγέσεως τῶν ὄπλιτῶν. Οἱ ἐπισκέπται ἀπεβιβάσθησαν εἰς τὸ Γ' Εἰδικὸν Τάγμα ὄπλιτῶν καὶ ἐπεσκέψθησαν ἐν συνεχείᾳ τὸ Α' Εἰδικὸν Τάγμα ὄπλιτῶν καὶ τέλος τὸ Β' Εἰδικὸν Τάγμα ὄπλιτῶν. Ἡ ἀντιπροσωπεία τῶν ἀξιωματικῶν τῆς Σχολῆς Διαφωτιστῶν τῆς Β5 Γ.Ε.Σ. ἔτυχε θερμότητος ὑποδοχῆς εἰς ὅλα τὰ τὰγματα ὄπλιτῶν τῶν ἐκ μέρους τῶν ἀξιωματικῶν ὅσων καὶ τῶν ὄπλιτῶν. Εἰς τὰς γενομένας συγκεντρώσεις τῶν Τάγματος ὡμίλησε πλὴν ἄλλων καὶ ὁ συνταγματάρχης κ. Κωστόπουλος ὁ ὅποιος ἀνέπτυξε τὴν σοβαρότητα τοῦ διεξαγομένου σήμερον ἀγῶνος κατὰ τῶν συμμοριτῶν καὶ τὴν πίστιν τοῦ Ἐθνικοῦ Στρατοῦ ἐπὶ τὴν ταχείαν συντριβὴν τῆς ἀντεθνικῆς ἀνταρσίας, πύχθη δὲ διαδοχικῶς εἰς ὅλους τοὺς στρατιώτας τῶν μονάδων Μακρονήσου (τὴ ταχείαν τῶν συμμετοχῶν εἰς τὸν ἱερὸν ἀγῶνα εἰς τὴν Πατρίδα). Τὸν κ. συνταγματάρχην καὶ λοιποὺς ἐπισκέπτας ἐπεφώνησαν ὡς ἄνθρωποι οἱ ὄπλιται ἀπ' ἄκρου δὲ εἰς ἄκρον τῆς νήσου ἀντηχοῦσε ἡ κραυγὴ «ὄπλα θέλομε» «πάρτε μὰς μαζί σας». Ἡ ἀντιπροσωπεία ἐπίσης ἐπεσκέψθη τὰς ἐγκαταστάσεις Τύπου καὶ Ραδιοφωνίας Μακρονήσου.

Κατὰ τὴν ἀναχώρησιν τῆς ἀντιπροσωπείας τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας ἐκ Μακρονήσου, ὁ Διευθυντῆς τῆς Γ.Ε.Σ. Β5 κ. Κωστόπουλος ὑπεσχέθη ὅτι τὸ ἔργον τῆς Μακρονήσου θὰ τῆσθε εἰς μέρους τῆς Διευθύνσεως Β5 τῆς δευτέρας ὑποστῆθαι καὶ ὅτι θὰ τῆσθε νὰ ἀποτελέσῃ παράδειγμα πρὸς μιμνήσκιν καὶ ἀπὸ τὰς ἄλλας μονάδας τοῦ Ἐθνικοῦ Στρατοῦ.

Ὁ κ. Κένεθ Λίντσει ὁμιλῶν πρὸς τοὺς ὄπλιτας τοῦ Β', Ε.Τ.Ο. Παρ' αὐτὸν ὁ Διευθυντῆς ΒΙ)Γ Ε Σ Συν)ρχης κ. Γ. Μπαϊρακτάρης, ἡ συζύγος του, ὁ Γεν. Στρατοπεδάρχης κ. Ν. Ἐξαρχάκος κ. ἄ. ἀξιωματικοί

Οἱ Ἀμερικανοὶ δημοσιογράφοι Χιούϊ καὶ Ρουφίν παρακολουθοῦν τὰς ἐκδηλώσεις τῶν Σκαπανέων. Παρ' αὐτοὺς εὐρισκονται ὁ Γεν. Στρατοπεδάρχης Συν)ρχης κ. κ. Ἐξαρχάκος, ἡ κ. Μπαϊρακτάρη καὶ ἄλλοι ἀξιωματικοί

Ὁ Διευθυντῆς Β5)Γ.Ε.Σ. Συν)ρχης κ. Κωστόπουλος, ὁμιλῶν πρὸς τοὺς ὄπλιτας κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν τῆς σχολῆς Διαφωτιστῶν Παρ' αὐτὸν ὁ Διευθυντῆς Β' Ε.Τ.Ο. Ταγματάρχης κ. Γ. Τζανετάτος

ΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟΝ ΤΩΝ ΗΡΩΩΝ

• Ο έφοδεύων άξιωματικός πρὸς τὸν νεοσυλλεκτο σκοπὸ μετὰ τὴν ἀναγνώριση:
— Ἄν δὲν σταματούσα τί θὰ ἔκανες;
— Θὰ φώναζα τὸν δεκανέα τῆς ὑπηρεσίας.

• — Γιὰ σκέφου καλὰ καὶ μὴ διάλεσαι ν' ἀπαντᾷς! Τί θὰ ἔκανες;
— Θὰ φώναζα τὸν δεκανέα γιὰ νὰ μὲ οδήγησῃ νὰ αὐρούμε... τὸ πτώμα σας.

• Ἐνας ὁρειβίος παρουσιάζεται στὸ Κέντρο γιὰ κατάταξη. Ὁ γιαντὸς μετὰ τὴν ἐξέταση οὔτε λέει: «Ἐχεις πλατυπόδια καὶ δὲν μᾶς κάνεις. Μὲ τέτοια πόδια δὲν θὰ υπορούσεις οὔτε 5 χιλιόμετρα νὰ περπατήσεις».

• «Κρίμυ λέει ὁ ὁρειβίος, κ' ἐγὼ περπάτησα 115 χιλιόμετρα γιὰ νᾶβω ὡς ἐδῶ καὶ θὰ κάνω ἄλλα τόσα γιὰ νὰ γυρίσω πίσω!».

• Ἐνας νεαρὸς στὴν Ἐπιτροπὴ Ἀπαλλαγῶν, εἶδε κ' ἔπαθε νὰ πείσῃ τὸν γιαντὸ πὸς δὲν βλέπει πρὸς ἄπ' τὴν μύτη του καὶ καταφερὲ νὰ ἀπαλλαγῇ.

• Τὸ βράδυ δοιτκόταν στὸν κινηματογράφου καὶ μάλιστα στὴν τελευταία σειρά. Στὸ διάλειμμα βλέπει ἐκπληκτὸς πλάι του τὸν γιαντὸ πὸς τὸν ἀπῆλλαξε, νὰ τὸν κυτᾶν ἐξεταστικά. Τότε, χωρὶς νὰ χάσῃ τὴν ψυχραιμία του γυρίζει καὶ τοῦ λέει: «Σὰς παρακαλῶ, κύριε, θρῖσκομαι στὸ σωστὸ λεωφορεῖο πὸς πάει γιὰ τὴ Νέα Σμύρνη».

• Κόκκαλο ὁ γιαντὸς...!

• —Βρὲ δάκα, τοῦ ξοερὸς δυὸ ἀριστερὸ ἄρβυλλα!

• —Τὸ πρόσεξα, κύριε Λοχαγέ, ἀλλὰ καὶ τ' ἄλλα δυὸ ἦταν μόνο δεξιά.

• —Ἄγι! Τίς εἶ;
—Δὲν μὲ γνωρίζεις. Σήμερα παρουσιάστηκα

• Ὁ ξένος πὸς γιὰ πρώτη φορὰ θὰ ἐπεσκέπτετο τὴν Μακρόνησο, θὰ ξαφνιαζόταν καὶ θὰ νόμιζε ὅτι δὲν βρισκεται στὸ ἀναμορφωτικὸ Σχολεῖο τῆς Μακρόνησου, ἀλλὰ σὲ κανένα Κέντρο Ἐκπαιδευτικῶν, ὅταν περνώντας ἀπὸ τὸν καταυλισμὸ τοῦ Α' Εἰδικοῦ Τάγματος Ὀπλιτῶν, θὰ ἀκούγε τὰ γυῖμα σ' ὅλους παραγγέλματα τῶν ἐκπαιδευτῶν ἢ θὰ νόμιζε πὸς κάπου ἐκεῖ κοντὰ γίνεται μάχη ἀκούγοντας τὰ ὄπλαπολυβόλα, τὰ αὐτόματα καὶ τὰ τουφέκια νὰ βαλλοῦν, θὰ σπεύδουσε λοιπὸν νὰ τοῦ ἐξηγήσομε ὅτι βρισκεται στὸ Κέντρο Ἐκπαιδευτικῶν Νεοσυλλεκτῶν τῆς Μακρόνησου πὸς λειτουργεῖ ἀπὸ μῆνῶν στὸ Α'. Ε.Τ.Ο. Ἐδῶ παράλληλα μετὰ τὴν ἐθνικὴ καὶ ἠθικὴ διαπαιδαγώγησι γίνεται καὶ ἡ στρατιωτικὴ ἐκπαίδευσι τῶν νεοσυλλεκτῶν πὸς λόγῳ τοῦ παρελθόντος τους, μεταφέρθησαν στὴ Μακρόνησο γιὰ νὰ ἀνανηφῶν.

• Σ' ἓνα χῶρο πὸς διαλέχθηκε μετὰ ἐξαιρετικὴ ἐπιμέλεια γιὰ νὰ πληροῖ ὅλους τοὺς σχετικικοὺς ὄρους καὶ βρισκεται ἀκριβῶς πλάι στὸ Α'. Τάγμα, ἔγιναν ἀπὸ καιρὸ ὅλες οἱ ἀναγκαῖες ἐγκαταστάσεις, οἱ ἀπαραίτητες γιὰ τὴν ἄρτια λειτουργία τοῦ Κέντρου καὶ τὴν τέλεια ἐκπαίδευσι τῶν στρατιωτῶν, σύμφωνα μετὰ τὰ καλλίτερα σύγχρονα συστήματα ἐκπαιδευτικῶν. Σ' ὅλη τὴν ἐκτασῆ τοῦ χῶρου ἀσκήσεις δὲλεπει κανεῖς τάφρους, σχοινίους γύφους, ἐμπόδια διάφορα, ἰεῖδιο βολῆς κ.λ.π.

• Θὰ εἶξει πραγματικὰ τὸν κόπο νὰ περιγράψῃ κανεῖς μετὰ λεπτομέρειες τὸν τρόπο καὶ τίς μεθόδους μετὰ τίς ὁποῖες γίνεται ἡ ἐκπαίδευσι. Ἀλλὰ ἀπὸ πού ἄρχισι καὶ πὸς νὰ τελειώσῃ; Ἐξαιρετικὴ πάντως ἐντύπωσι κάνει ἡ προθυμία καὶ ὁ ἐνθουσιασμὸς τῶν ὁποῖων δειχνοῦν οἱ νεοσυλλεκτοί. Χωρισμένοι σὲ διμοιρίες μετὰ τοὺς ἐπικεφαλῆς ἀξιωματικοὺς σκορπιζοῦνται σ' ὅλο τὸν χῶρον ἀσκήσεων. Ἐνα μελισσοκομὸς ὀλάκερο δουλεύει μετὰ ὄρεξι προσπαθώντας νὰ μῆσῃ στὰ μυστικά τῆς στρατιωτικῆς τέχνης. Ἐδῶ μιὰ διμοιρία κάνει ἀσκήσεις πυκνῆς τάξεως. Παρέκει ἄλλοι σκύβου μετὰ εὐλαβία πᾶνω ἀπ' τὸν ἄκρίβαντα καὶ μαθαῖνου τί εἶναι σκοπευτικὴ γραμμὴ καὶ τὸ πὸς γίνεται ἡ ἀσκόπευσι. Ἄλλοι κρεμῖονται ἀπὸ διάφορα σχοινιά καὶ μαθαῖνου νὰ ὑπερπηδοῦν τάφρους, ἄλλοι σέρνοῦνται σὰν τὰ φίδια χάμω, περνοῦν διάφορα ἐμπόδια, γίνονται ἓνα μετὰ τὴ γῆ, πὸς δύσκολα τοὺς ξεχωρίζεις. Ὅπου κ' ἂν γυρίσεις τὸ μάτια σου, βλέπεις τὰ Ἑλληνικὰ νεῖα μετὰ θέλησι, μετὰ ἐνθουσιασμὸ καὶ ἔθνικὸ παλμὸ νὰ προσπαθοῦν νὰ πελάσουν ὅσο τὸ δυνατό γρηγορότερο τὰ διάφορα στάδια τῆς ἐκπαιδευτικῆς, γιὰ ἃ μπόρῃσου νὰ βρεθοῦν σύντομα κοντὰ τ' ἄλλα ἀδέρφια πὸς πολεμοῦν τοὺς κομμουνιστοσυμμοριτες καὶ νὰ συμβάλου σὲ τὴν γρήγορη συντριβὴ τῶν προδοτῶν αἱ τὴν ἐπίτευξι τῆς τελικῆς Νίκης. Δυσκὰ ἀπὸ τὴν ἐκπαίδευσι δὲν λείπουν αἱ τὰ εὐθῆμα πὸς πάντα συμβοῖνου μετὰ τοὺς νεοσυλλεκτοὺς, ἡ ἐκπαίδευσι τῶν ὁποῖων πλουτίζει πάντα μετὰ ἀφθονα ἀνεκδοτὰ καὶ ἀπαρταριστῆς γελοιογρα-

φίεις τίς σελίδες τοῦ στρατιωτικοῦ Τάπου.

• Ὅταν φθάνει ἡ ὥρα πὸς ἀρχίζει ἡ ἐξάσκηση στὰ διάφορα ὄπλα, τότε βλέπει κανεῖς ἓνα θέαμα πὸς δύσκολα περιγράφεται καὶ πὸς ἐδῶ στὴ Μακρόνησο εἶναι πραγματικὰ ἰερὴ στιγμή. Μετὰ τὰ μάτια πὸς γυαλίζου ἀπὸ προσμονή, μετὰ τὴν στήθεια φουσκωμένη ἀπὸ περηφάνεια, οἱ νεοσυλλεκτοί παίρνοῦν στὰ χέρια τὸ ὄπλο, τὸ ποθητὸ ὄπλο, πὸς τοὺς ἐμπιστεύεται ἡ Πατρίδα. Πετοῦν ἀπ' τὴ χαρὰ τους καὶ ἐκδηλοῦνου τὸν ἐνθουσιασμὸ τους μετὰ κάθε τρόπο. Ἀλλὰ ἀμέσως καὶ πάλι σωμαῖνου καὶ μετὰ κατανυκτικὴ σιγὴ ἀκούου τὸν ἐκπαιδευτὴ τους, πὸς τοὺς ἐξηγεῖ πὸς σκοπεῖνου, ποῖα εἶναι ἡ καλύτερη στάσι κ.λ.π. Χωρισμένοι μετὰ σὲ ὁμάδες ἀρχίζου τὴν βολή. Καὶ ὅταν δοῦν τὰ ἀποτελέσματά τους στὸν στόχο, οἱ καλλίτεροι ἀρχίζου νὰ ὑπερφηανοῦνται καὶ νὰ διαλαλοῦν σ' ὅλους τὸ τί ποσοστὸ ἐπιτυχίους εἶχαν.

• Μέχρι σήμερα τὸ Κ.Ε.Ν. Μακρόνησου εἶχε δώσει ὄχι καὶ λίγους πολεμιστῆς στὴν Πατρίδα, πὸς ὅπως ὅλοι οἱ Μακρονησιῶτες διακρίνοῦνται γιὰ τὸ φηλὸ τους φρόνημα καὶ τὴν ἐξαιρετικὴ μαχητικὴ τους ἀπόδοσι.

• Ἀθανάτη Ἑλλάδα, μετὰ τέτοια παιδιὰ δὲν πεθαῖνεῖς ποτέ!

K. A.

Στιγμιότυπα ἀπὸ τὴ ζωὴ μας

ΤΟ ΓΡΑΜΜΑ

• Καυτὸ λισπύρι καίει τὸ κορμί. Τὸ πρόσωπο πορφυρεῖο ἰδρωκοπᾶ ἀδιάκοπα. Τὸ δίκωχο ριγμένο ἄτσαλα στὸ κεφάλι ἀφίνει νὰ ξεχύνουῦνται ἀκόρπιτες τοῦφες μαλλιών. Καθισμένος ἀνακούρκουδα κάπως ξίμακρα ἀπ' τὸν καταυλισμὸ εἶχε στὰ πόδια ἀνάμεσα ριγμένο ἓνα φάκελλο καὶ στὰ χέρια σφιγμένο τὸ περιεχόμενον. Οἱ πυκνογασημέντες σειρὲς τοῦ γράμματος καταβρυχθίζονται κυριολεκτικὰ. Τὸ πρόσωπο ἀλλάζει ἀδιάκοπα ἔντονες ἐκφράσεις. Κεῖ πὸς χαμογελᾷ ἀπ' ἀγαλλίασι εὐτυχισμένο κεῖ τὸ βλέπεις νὰ κατσοφιάζῃ γιομᾶνο παράπονο καὶ πόνο. Ζῆ ὁ στρατιώτης μας στὸ δικὸ του κόσμον τούτῃ τὴ στιγμή. Καὶ τὸ διάβασμα συνεχίζεται. Τὰ μάτια μετὰ σχολαστικὴ λεπτομέρεια ἀλλάζου ἀράδα, καὶ φορὲς-φορὲς τὸ χεῖρ τρεμουλιαστὸ πέφτει ἄνω γιὰ νὰ δώσῃ τὸν καιρὸ στ' ἄλλο νὰ σφουγγίξῃ τὰ μικροσκοπικὰ ρυτίκια τοῦ ἰδρώτα πὸς τρέχου ἀπ' ἀστεῖρευτες πηγὲς στὰ μάγουλα. Φρίνεται πὸς εἶτασε στὸ τέλος. Τὰ μάτια ἐξακολουθοῦν νὰ στέκου καρφωμένα στὸ χρωματιστὸ μπλέ χαρτί, μετὰ τὸ ἐλεύθερο χεῖρ κάπως βαρυστημένο φαουλεύει γιὰ τὸν φάκελλο. Τὸν βρῖσκει διπλῶνε τὴν κόλλα καὶ τὴν βάζει μέσα σ' αὐτόν. Ἡ σκέψη τώρα τρέχει ἀλλοῦ ἴσως κάπου πίσω ἀπ' τὰ θεόρατα τούτα βουνα. Ὁ ἰδρώτας δὲν τὸν ἐνοχλεῖ πιά οὔτε ὁ ἠλιος ποῦνε πιά καυτὸς ἀπὸ πρῖν... καὶ ἡ σάλπιγγα «τυπᾶ συστοίδια...»

• Ἡ αὐλαία ἔπεσε.

Πῶς καλεῖται τὴν παρτίδα!

Απὸ τὸ «Νιούσουϊκ»

**ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΝ
ΤΩΝ ΜΑΚΡΟΝΗΣΙΩΤΩΝ**

ΤΟ ΦΩΤΟΡΕΠ

Ο ΝΕΟΣ ΑΡΧΗΓΟΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΙΝ ΤΟΥ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Α Γ

**ΤΟΝ ΕΝΘΡΟΝΙΣ
ΤΟΥ ΜΑΚΑ**

... Είναι μικρό ή Έλλάς
μετριοῦνται μὲ τὸν πῆγν καὶ μὲ
Εἶναι μεγάλη ὡς Ἰδέο καὶ
τῆς κροτήσῃ πάντοτε τιμητικὴν θ
"Ἄς δευθῶμεν τοῦ Πανανάθ
να νὰ ἐπιστήσῃ γανῆς διὰ τῆ
θεῖαν καὶ νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὴν
πικολεσθῶμεν τὴν προστασίαν κ
τουτάδα γιλιάδαε τῶν ἀνταστο
τὰε ἑστίας τῶν καὶ σκληρῶε Ε
"Ἄς ἱκετεύσωμεν Αὐτὸν νη
ἀπὸ τὴν στοργὴν τῶν γονέων ἄ
ηλούμενα σωματικῶε καὶ ψυχικῶ
τυὸν τῶν Ἑένων ...

ΑΡΙΣΤΕΡΑ

Οἱ Μακρονησιῶτεε γεμάτοι σφρίγγεε καὶ ὄρεξι παρακολουθοῦν τὴν ἐκπαίδευσιν
ΚΑΤΩ: Ὁ Στρατηγὸε κ. Πιτσιάκεε, Ὁ Διῆτῃ ΒΧΙ)ΓΕΣ (συν)ρχεε κ. Μπαί
ρακτάρηε καὶ ἡ σύζυγὸε του, ὁ Γεν Στρε)ρχηε κ. Ν. Ἐξαρχάτοε κ.λ.π. πα
ρακολουθοῦν τὰε ἐκδηλώσεεε τῶν Στρατιωτῶν (ἀριστερά). Ὁ Δῆμαρχοε κ. Ι.
Πιτσιάκεε καὶ ἡ σύζυγὸε του φερονται εἰε τὰε χεῖραε ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν

ΠΟΡΤΑΖ ΜΑΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΤΟΥ ΕΚΛΙΠΟΝΤΟΣ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

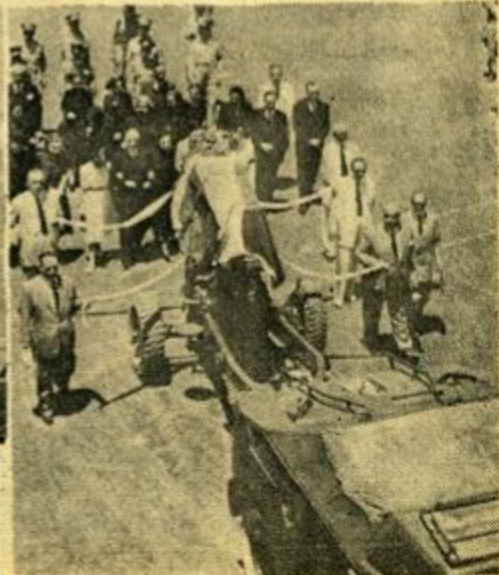

Π Ο ΣΤΗΡΙΟΝ ΛΟΓΟΝ ΑΡΙΩΤΑΤΟΥ

...λλά' οί μεγάλες Πατοίδες δὲν
τὸν διαδήτην.
...ὁ ἠρωϊσμός τῶν τέκνων τῆς θᾶ
...θῆσιν μετὰ τῶν Μεγάλων
...οὐ νὰ ἐπειλονήσῃ τὸν ἱερόν ἀνώ-
...τὴν νίκη τὴν ὑπεριότιν προσπά-
...ὀδυνῶν αἰμορροσίαν "Ας ἐ-
...καὶ ἐνίσχυσιν Του διὰ τὰς ἐκα-
...πλήκτων τῶν ξεροζωμένω ἀπὸ
...κιμαζομένων.
...προστατεύσῃ τὰ ἀποσπασθέντα
...αὐτῆς Ἑλληνόπουλα τὰ διασπαρ-
...ἀπὸ τὸν θανάσιον ἐνανκαλι-

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΗΔΕΙΑΝ ΤΟΥ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗ ΣΟΦΟΥΛΗ

ΔΕΞΙΑ

ΑΝΩ : Ὁ ἀείμνηστος πρωθυπουργὸς ἐν μέσῳ τῶν ἠρωϊκῶν ἀξιωματικῶν καὶ στρατιω-
τῶν κατὰ τὰς περιόδους του εἰς τὰ πολεμικὰ μέτωπα.
ΚΑΤΩ : Αἱ Α.Α.Μ.Μ. ἐξερχόμενοι τοῦ Μητροπολιτικοῦ ναοῦ μετὰ τὴν ἀπότισιν
φόρου τιμῆς πρὸς τὸν ἐκλιπόντα Ἐθνικὸν ἠγέτην (ἀριστερᾶ). Ἐνα στιγμιό-
τυπον ἀπ' τὴν νεκρῶσημον πομπὴν τοῦ ἀείμνηστου Πρωθυπουργοῦ (δεξιᾶ).